

UNITAS NIEUWS: Orgaan van de CSV Unitas; 6^e jaargang nr.2, dec. 1985

CLUBAVOND : Donderdagavond in het denksportcentrum,
Oliemulderswee 43, tel. 126937

CONTRIBUTIE : Op bankrek.

SECRETARIS : (adreswijzigingen etc.) Jim Fokkens,

REDACTIE : Huib Roest (hoofdredacteur)
Dick Warmelink
Henk ten Doeschate

Vaste medewerkers: Jan Drolenca
Birk Jan ten Geuzendam

Deze keer met medewerking van: Ab van Hinte en
Tjeerd Glimans

inhoud

Van de redactie	3
Data NOSBO-wedstrijden	4
Externe competitie	
KNSB 1 ^e ronde	5
2 ^e ronde	8
3 ^e ronde	10
NOSBO	14
Interne competitie	16
<u>JUBILEUM SPECIAL</u>	18
Portret van....	32
Gogol en Unitas II	37
Schaken	45
Zwickmühle	48
Koningsgambiet	49
Agenda	50

van de redactie

Wie er het eerst mee begonnen is weet niemand, maar al sinds mensengeugenis hanteert men het begrip "tijd".

Wat het precies is, valt niet zo gauw uit te leggen. Er zijn hele boeken over volgeschreven en sinds de invoering van de relativiteitstheorie is de zaak er niet eenvoudiger op geworden.

De gemiddelde mens ervaart de tijd voornamelijk als iets waar hij immer te weinig van heeft.

De gemiddelde schaker kent dit gevoel in verhevigde mate. Diepgravende strategische concepten en scherpzinnige combinatoire analyses worden bij het omhoogkruipen van de vlag teruggebracht tot elementaire sjablonen en vuistregels.

Het verstrijken van de tijd heeft iets onverbiddeijks.

"Waar blijft de tijd?" vraagt men elkaar vertwijfeld, maar niemand weet het antwoord.

De mens is echter een wezen vol tegenstrijdigheden; terwijl enerzijds het domweg verlopen van de tijd hem tot wanhoop kan drijven, ziet hij er anderzijds ook een reden in tot uitbundige vreugde.

Met vuurwerk en champagne viert hij het heenglijden der kalenderjaren, terwijl het vorderen van zijn individuele leeftijd onderstreept wordt met

slagroomgebak en geschenken.

En ook de grotere collectieven, zoals de KRO en de CSV Unitas laten hun 60-jarig bestaan niet zonder gepaste opgewektheid voorbijgaan.

Het beschikbaarstellen van geldprijzen voor de interne competitie was een eerste aanzet tot een geslaagd jubileumjaar.

Ook Unitas Nieuws besteedt in dit en het volgende nummer de nodige aandacht aan het heuglijke feit. Ab van Hinte is de toegewijde auteur van het piéce de résistance van de onderhavige uitgave.

Naast dit stuk geschiedschrijving, waarvan volgende keer het tweede deel, ook weer eens een bijdrage van onze ster-auteur Tjeerd Olievans, ditmaal terzijde gestaan door Vladimir Nabokov.

Dirk Jan ten Geuzendam legt uit hoe hij er op 7 november toe kwam om zijn partij met l.b3 te openen en het is Ab van Hinte die deze keer poseert voor portretschilder Jan Drolenga.

Veel lees- en naspeelplezier met uw clubblad, wenst U

de redactie

Standen KNSB (na 3 ronden)

Klasse 1 B		
1. Philidor Leeuwarden	5	18½
2. Groningen 1	4	17
3. UNITAS 1	4	16
4. VAS/ASC	3	16
5. Weenink	3	15
6. Memo	3	14
7. BSG 2	3	13
8. ASV	2	14½
9. ASG	2	13
10. HWP (Z)	1	14

Klasse 2 A		
1. SMB 2	6	20
2. Groningen 2	4	18½
3. ESGOO	4	17
4. Hardenberg	4	15½
5. Amersfoort	4	15
6. UNITAS 2	3	17
7. Pion	2	14½
8. Almelo	2	12½
9. OSV	1	13½
10. UNITAS 3	0	7½

data nosbo wedstrijden

Vanwege het feit dat het wedstrijdprogramma van de NOSBO-comp. niet tijdig genoeg in ons bezit was kunnen we hier nu pas informatie over geven.

Unitas 4 speelt dit jaar in klasse 1a:

MA 7 okt.: YPEY/EXPERT - Unitas 4
DO 7 nov.: Unitas 4 - Staunton/Helpman 3
DI 10 dec.: Leek - Unitas 4
DO 9 jan.: Unitas 4 - Delfzijl
MA 2 feb.: Roden - Unitas 4
DO 6 mrt.: Unitas 4 - Winsum
DI 15 apr.: Haren 2 - Unitas 4

Unitas 6 speelt dit jaar in klasse 2b:

VR 25 okt.: VD Linde 2 - Unitas 6
DO 14 nov.: Unitas 6 - Assen 2
DO 19 dec.: Unitas 6 - SPR Paard
VR 24 jan.: Haren 4 - Unitas 6
VR 21 feb.: Smilde - Unitas 6
DO 13 mrt.: Unitas 6 - Hoogezand/Sappemeer
MA 21 apr.: Rochade - Unitas 6

Unitas 5 speelt dit jaar in klasse 2c:

DO 24 okt.: Unitas 5 - Sissa 4
DO 21 nov.: Unitas 5 - Grijpskerk
MA 16 dec.: Eelde/B'wolde - Unitas 5
DI 21 jan.: Groningen 5 - Unitas 5
DO 27 feb.: Unitas 5 - Groningen 4
DO 20 mrt.: Unitas 5 - Leek 2
MA 14 apr.: Staunton/Helpman 4 - Unitas 5

EXTERNE COMPETITIE

knsb

1e ronde

Unitas 2 - Unitas 3

Twee Unitasteams treffen elkaar in de KNSB.

Is zoiets ooit eerder gebeurd?

De laatste keer dat het tweede en derde tegen elkaar uitkwamen was in de promotieklasse van de NOSBO op 15 oktober 1981, een ontmoeting die door het 'senioren-team' Unitas 3 met ruime cijfers werd gewonnen. De gedetailleerde uitslag van die wedstrijd drukken we voor de aardigheid nog eens af, zodat de lezer kan zien wat er in die vier jaar zoal veranderd is in de opstellingen. Van de twintig spelers van toen deden er slechts zes wéér mee, waarvan de helft in het andere team.

Aangezien Ad de Bruyne voor zijn eerste Unitas-optreden maar meteen door het eerste was ingelijfd, kon de wedstrijd geen aanvang nemen alvorens middels slopende onderhandelingen tussen beide teamleiders was vastgesteld welke Unitas 3-speler tegen zijn eigen team zou mogen uitkomen.

Na wat loven en bieden door Wout Knol en een herhaald "njet" van ondergetekende kwam Wout tenslotte over de brug met Menno Noordhoek, waarna wedstrijdleider Jan Gerkes het startsein gaf en de e-pionnen naar voren konden.

Aan de borden 2,3 en 4 konden de witspelers Jaap Ham, Dirk Jan ten Geuzendam en Arie Bot al snel tevreden zijn. Alledrie bereikten ze zeer voordelige posities.

Bredero kreeg echter weer eens gelijk. Alledrie maakten ze een ernstige fout, die door de respectieve tegenstanders Menno Noordhoek, Theo van Dellen en Conrad Mostertman bekwaam werd afgestraft.

Hans Prins en Wout Knol hadden zich inmiddels tegenover elkaar ingegraven in betonstellingen waarin zij weinig meer konden ondernemen dan in hun loopgraven afwachten of de vijand

(door Huib Roest)

zich wellicht bloot zou geven, quod non: remise.

Ook op het zesde bord, waar oudgediende Dick Jeronimus, terug van weggeweest, het opnam tegen schrijver dezes, werd het punt gedeeld, maar hier ging het heel wat warmer toe. (koningsaanval, pionwinst, kwaliteits-offer, dame-offer, wederzijdse tijdnoed, eeuwig schaak)

Jan Tjadens (bord 1) bereikte tegen Henk Westermans Pircverdediging een stelling met meer ruimte, maar weinig actieve mogelijkheden doordat zijn looper achter de eigen pionnenwal opgeborgen zat. Toen zwart evenwel de breekzet c4 toeliet kwam de stelling open en kon de looper beslissend ingrijpen.

Op het zevende bord zaten twee oud-Ludendospelers tegenoverelkaar. Frits Magendans, vroeger eerste-, c.q. tweede-bord speler van genoemde club, maar sedertdien enige jaren op non-actief, heeft zijn oude vorm nog niet gevonden. In een Tarraschverdediging kwam hij gaandeweg onder sterke druk, uiteindelijk uitmondend in kwaliteitswinst voor Michiel Boekschoten.

De partijen Palmans-Eleveld en Warmelink-B.Drolenga vertoonden in zoverre overeenkomst dat de stellingen lange tijd in evenwicht leken, totdat in het vierde uur de Unitas 2-vertegenwoordigers hun tegenstanders wisten te overklassen.

Debutant Gerrit Muis tenslotte speelde tegen Jan Colly alsof hij nog op theevisite moest bij zijn schoonmoeder: in nog geen half uur raffelde hij zijn 40 zetjes af, daarbij links en rechts wat pionnen inleverend. Daarna leek hij tot bezinning te komen; ondanks de materiële acterstand wist hij het toreneindspel met grote vindrijkheid de remisehaven binnen te loodsen. De hier gedemonstreerde virtuositeit zou in het middenspel goed van pas zijn gekomen.

Unitas 2 - Unitas 3

21 september 1985

1. Tjadens (w)	- Westerman	1-0
2. Noordhoek	- Ham	1-0
3. ten Geuzendam	- van Dellen	0-1
4. Mostertman	- Bot	1-0
5. Prins	- Knol	$\frac{1}{2}-\frac{1}{2}$
6. Roest	- Jeronimus	$\frac{2}{2}-\frac{2}{2}$
7. Boekschoten	- Magendans	1-0
8. Eleveld	- Palmans	1-0
9. Warmelink	- B.Drolenga	1-0
10. Muis	- Colly	$\frac{1}{2}-\frac{1}{2}$
		<hr/>
		7 $\frac{1}{2}$ -2 $\frac{1}{2}$

15 oktober 1981

1. Tjadens	- Mostertman	1-0
2. Schriemer	- Knol	0-1
3. Warmelink	- de Wilde	0-1
4. de Boer	- Fokkens	$\frac{1}{2}-\frac{1}{2}$
5. Milort	- Snip	$\frac{2}{2}-\frac{2}{2}$
6. Bruurs	- Hokse	0-1
7. Brongers	- van Hinte	$\frac{1}{2}-\frac{1}{2}$
8. Haddingh	- Wessels	$\frac{1}{2}-\frac{1}{2}$
9. B.Drolenga	- Bos	$\frac{2}{2}-\frac{2}{2}$
10. Colly	- Veninga	0-1
		<hr/>
		3 $\frac{1}{2}$ -6 $\frac{1}{2}$

BSG2 - Unitas I (H. ten Doeschate)

De eerste wedstrijd van het seizoen moesten we in Bussum tegen mede-degradatiekandidaat (althans, dat was de verwachting voor de start van het seizoen). Het is een hele spannende wedstrijd geworden. Na zo'n 3 uur spelen was er nog geen tekening in de strijd gekomen, Henk Bosveld en Cor Kamstra stonden verloren, maar Henk Brongers, Henk ten Doeschate en Bert van de Marel hadden goede winstkansen. Bosveld was al in de opening in de fout gegaan in een moderne variant van het Engels (2. .. Lb4) en was er niet in geslaagd terug te komen. Kamstra speelde een riskante variant van het Siciliaans, waarin hij zijn belangrijke zwarte loper had geruild tegen een paard op c3. De witte pionformatie was weliswaar ernstig verzwakt, maar Cor's koning werd door de witte loper van de zwarte velden in het centrum vast gehouden. Volgens eigen zeggen heeft hij toch wel goed gestaan, waar het precies fout gegaan is weet ik niet, maar Cor verloor. Brongers speelde een nieuwe variant van het Italiaans die we s'ochtends in de trein hadden bekeken. Hij won de partij door middel van een fraaie koningsaanval. Wim Fokkens was niet zo goed uit de opening gekomen, een mij onbekende variant van de aloude Philidor, maar was door hard knokken

goed terug gekomen en won zijn partij in het eindspel. Henk ten Doeschate won door een kleine combinatie in de opening een pion en wist het volgende wanhoopsoffensief van zijn tegenstander vrij eenvoudig af te slaan, de winnende slotcombinatie zag hij een zet te laat, maar zijn tegenstander zag het helemaal niet. Ad de Bruyne debuteerde in het eerste met een uitstekende partij, met zwart gaf hij zijn tegenstander geen enkele kans in een vrijwel gelijke stelling met iets betere kansen voor zwart nam hij remise aan omdat er toen nog geen vuiltje aan de lucht leek te zijn. Inmiddels was de stand 3 $\frac{1}{2}$ - 3 $\frac{1}{2}$. Alles hing nu af van Jaap Brouwer, Bert van de Marel en Jan Wellner. Jaap had een partij gespeeld waar ik niet al te veel van begreep. Het was een Damepionspel waarin Jaap duidelijk beter had gestaan, maar het was ergens mis gegaan waardoor hij in een verloren toreneindspel was gekomen. Bert was een kwaliteit voorgekomen na een moeilijke Hollandse partij, maar zijn tegenstander had een pion meer en gevaarlijke tegenkansen. Bert kon de winst achter het bord

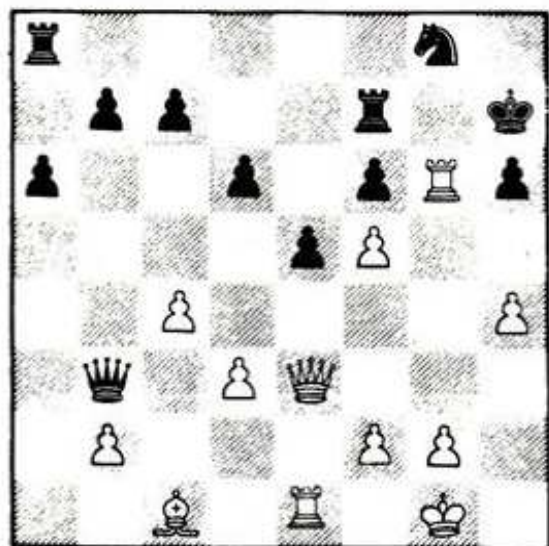
helaas niet vinden en verloor zelfs nog. Jan Wellner speelde een degelijke partij, zijn tegenstander probeerde er wel door heen te komen maar dat wilde niet lukken. Remise. Einduitslag: 6-4 voor BSG 2.

Coen van de Heyden (wit)
Wim Fokkens (zwart)

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lc4 d6 4.d4 ed4: 5.Pfd4: Le7 (?) 6.Pc6: bc6: 7.Lh5 g6 8.Lf3 Pf6 9.Lh6 Lf8 10.Lg5 Lg7 11.e5 de5: 12.Pc3 0-0 13.Pe4 Lf5 14.Pf6:Lf6: 15.Td1 De7 16.Lf6: Lf6: 17.g4 e4 18.Df4 Db2: 19.gf5:(?0-0!) Dc3a 20.Td2 Dc4: 21.f6 Dc3 22.0-0 Tde8 23.Td7 Te6 24.Tc7: Tfe8 25.De3 De5 26.Dg3 Tf6: 27.Ta7: Tf4 28.h3 Tf3 29.De5: Te5: 30. Tc7 e3 31.Kg2 e2 32.Te1 Tc3 33.f4 Te4 34.a4 Tc2: 35.Kf3 Ta4: 36.Te2: Te2: 37.Ke2: Tf4: 38.Tc6: Kg7 39.Tc3 h5 40.Tg3 Kf6 41.Ke3 Kf5 42.Tg1 g5 43.Tb1 Th4 44.Th1 f6 45.Tf1s Ke5 46.Tf3 g4 47.hg4: hg4: Wit geeft op

Henk Brongers (wit)
Marcus (zwart)

1.e4 e5 2.Lc4 Pf6 3.d3 Pc6 4.Pf3 Lc5 5. c3 d6 6.0-0 0-0 7.Lb3 a6 8.Te1 La7 9.Pbd2 Le6 10.Pc4 h6 11.Pe3 Dd7 12.Ph4 Pe7(d5!?) 13.Df3 Le3: 14.De3: Lb3: 15.ab3: g5? 16.Df3! De6 17.Pf5 Pf5: 18.ef5: Dd5 19.Dg3 Kh7 20.h4 Ph5 21.Dg4 Pf6 22.Dh3 g4 23.De3 Pg8 24.Ta4! f6 25.Tg4: Tf7 26.Tg6 Db3: 27.c4!

27. .. b5 28.Lf3 Db4 29.Tf1 Tb8 30.Ph5 bc4: 31.Lh6: Zwart geeft op.

Wit: Hofman

Zwart Henk ten Doeschate
1.Pf3 Pf6 2.g3 d5 3.Lg2 c5 4.0-0 e6 5.d3 Le7 6.c3 7.Pbd2 Pc6 8.e4 Dc7 9.De7 b5 10.Te1 Lb7 11.e5 Pd7 12.Pf1 Tae8 13.Lf4 b5 14.g4 b4 15.Pg3 bxc3 16.bxc3 Da5 17.Tab1 La6 18.Ld2 c4 19.d4 Teb8 20.g5 Txb1 21.Txb1 Dxa2 22.Dd1 Tb8

23.Ta1 Db3 24.Dc1 Lc8 25.h4 a5 26.g6 hxg6 27.h5 Pf8 28.Lg5 Lxg5 29.Pxg5 Db2 30.De1 Ld7 31.hxg6 Pxg6 32.Ph5 Tb3 33.Tc1 Da3 34.f4 De7 35.Dd2 Ph4 36.Dc2 Pf5 37.Lh3 f6 38.exf6 gxf6 39.Pf3 Df7 40.Dg2+ Kf8 41.Dg4 Pce7 42.Kh1 Pg8 43.Ph4 Dxb5

Wit geeft het op.

gedetailleerde uitslag:

BSG 2 - Unitas 1		
1. Smeele	- Brouwer	1-0
2. Boppema	- Kamstra	1-0
3. de Ruijter	- v.d. Marel	1-0
4. v.d. Lijn	- de Bruijne	2-2
5. Marcus	- Brongers	0-1
6. v.d. Heijden	- Fokkens	0-1
7. Sibbing	- Bosveld	1-0
8. Hajenius	- Postma	1-0
9. Delmaer	- Wellner	2-2
10. Hofman	-ten Doeschate	0-1

2^e ronde.

A.S.V. Arnhem - Unitas I

In de belangrijke 4 puntenwedstrijd tegen A.S.V. had ik de eer om teamleider te mogen zijn. Dat dit de nodige spanningen met zich mee kan brengen bleek al bij het vertrek op het station. Ad de Bruyne was niet op komen dagen, zodat we met negen man richting Arnhem gingen. In de trein het plan gemaakt om in Zwolle uit te stappen en daar iemand van het derde, dat in Amersfoort moest spelen uit de trein te halen en deze te laten invallen in het eerste. Niemand bleek echter bereid (te veel teamliefde) in te vallen, zodat ik ook mee moest spelen. Later hoorde ik dat Ad zich een week had vergist. Aanvankelijk kwam ik niet slecht uit de opening en bood ik na 15 zetten remise aan. Mijn tegenstander keek enigszins verblijd op, maar zijn teamleider gebood hem door te spelen. In het eindspel ging ik natuurlijk ten onder.

Menno Noordhoek won al vrij snel, omdat zijn tegenstander een stuk weggaf. Aan de hoge borden ging het goed. Jaap had een spannende partij (zie partij) die hij won en ook Cor Kamstra won vrij snel. Wim Fokkens speelde remise en na de winst van Henk Bosveld hadden we dus nog maar 1 punt nodig. Dat kwam van Bert van de Marel, wiens tegenstander opgaf toen hij zag hoe Bert kon winnen, zonder dat Bert zelf overigens in de gaten had hoe hij het punt in de wacht kon slepen, in een moeilijk eindspel. Met de Jannen ging het slecht. Na het verwachte verlies van ondergetekende verloren ook Jan Postma en Jan Wellner. Omdat Jan Wellner zijn laatste zet niet genoteerd had voor de tijdcontrole gelastte de westrijdleader hem dit nog te doen. Jan begreep dit niet direct, zodat Jaap riep dat hij maar Df8 op moest schrijven, hetgeen veel hilariteit veroorzaakte, omdat de dames er al lang af waren. Einduitslag 5½-4½ voor

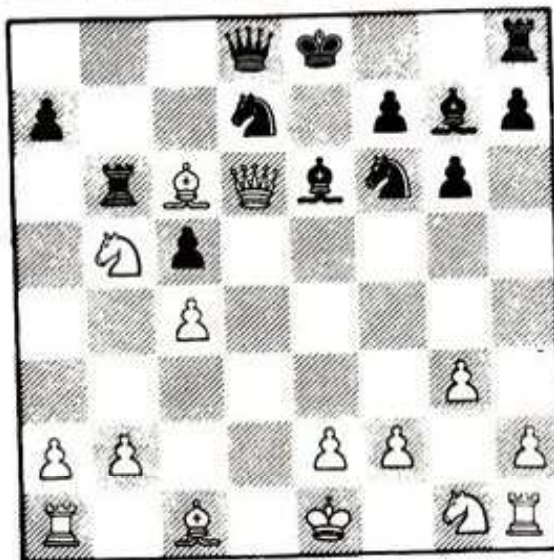
Unitas I en weer kansen voor het kampioenschap.

Teamleider/soeler/supporter
Jan Brouwer.

Wit: J.J.Brouwer

Zwart: F.Krudde

1.d4 c5 2.d5 d6 3.c4 g5 4.Pc3
Lg7 5.g3 e6 6.Lg2 Pf6 7.dxe6
Lxe6 8.Lxb7 Pbd7 9.Dxd6 Tb8
10.Lc6 Tb6 11.Pb5

11...Txc6 12.Dxc6 0-0 13.Pf3
Lxc4 14.Pc3 Db8 15.Da4 Db4
16.Dc2 Pg4 17.0-0 Tb8 18.Td1
Pf8 19.Pd5 Lxd5 20.Txd5 Pe6
21.Tb1 Pd4 22.Dxc5 Pxe2+
23.Kg2 De4 24.Ta1 Lf8 25.Td4
Pxd4 26.Dxd4 Dxd4 27.Pxd4 Lc5
28.Pb3 Lb6 29.f3 Pf2 30.Ld2
Pd3 31.Lc3 Te8 32.Pd4 a6
33.Td1 Pc5 34.Te1 Tc8 35.Pc6
Kf8 36.Pe5 Lc7 37.Lb4 Ld6
38.Lxc5 Lxc5 39.Pd7+ Kg7
40.Tc1 1-0

Gedetailleerde uitslag:

A.S.V. - Unitas I

1. F. Krudde	- J.J. Brouwer	0-1
2. H. Peter	- C. Kamstra	0-1
3. R. de Leeuw	- B. v.d. Marel	0-1
4. R. Duchène	- W. Fokkens	½-½
5. E. Struyvé	- J.W. Brouwer	1-0
6. L. Storms	- H.t.Doeschate	1-0
7. G. Homs	- H. Bosveld	0-1
8. M. Huizinga	- J. Postma	1-0
9. F. Reulink	- J. Wellner	1-0
10. E. Rebers	- M. Noordhoek	0-1

Amersfoort - Unitas III

Zaterdag 12 oktober jl. De uitwedstrijd van Unitas III in Amersfoort tegen de plaatselijke SG. Of moet ik eigenlijk zeggen Unitas IV?

Maar liefst 6 spelers van het vierde en een nieuweling Bart Davids completerden het derde.

Dat er zoveel invallers opgetrommeld moesten worden kwam, omdat enkele spelers voor het tweede moesten invallen of helemaal niet konden spelen. Vandaar dat ik nogmaals uitdrukkelijk zou willen zeggen tot de spelers van Unitas I, II, en III: HOU DE ZATERDAGEN, WANNEER ER GESPEELD MOET WORDEN, ZO VEEL MOGELIJK VRIJ, OF SPEEL ALS HET EVEN KAN VOORUIT.

De wedstrijd tegen Amersfoort dus. We verloren nipt met 6-4, en alle punten werden gescoord door de invallers.

Dick Jeronimus ging met wit tenonder in tijdnood.

Arie Bot speelde de afruilvariant van het frans, kwam goed uit de opening, maar raakte het spoor kwijt in het middenspel en verloor.

Bartelo Oegema ging rechtstreeks door Graaf v.d. Bosch heen. De graaf kwam er niet aan te pas.

Ton Palmans werd verrast door een schitterend torenoffer waarna mat in zeven volgde.

Bart Davids stond op een gegeven moment een gezonde pion voor, maar faalde in de afwerking. Remise dus. Meye Smink kreeg met zwart 1.d4 f5 2.g4 voorgeschoteld. Hij kwam wel beter te staan, maar dit had hem veel bedenktijd gekost, zoveel, dat hij nog 20 zetten moest doen in 5 minuten. De remise, die hij kreeg aangeboden, accepteerde hij dan ook maar.

Jan Colly zat niet erg gemotiveerd achter het bord. Met een verhuizing naar Lelystad op komst, waar hij erg tegenop ziet, was hij rijp voor de sloop. Een nederlaag dus.

Ab van Hinte speelde vooruit en sleepte een verdienstelijke remise binnen. Na 4 uur spelen stond het 5½-2½ voor Amersfoort. Alleen de gebroeders Drolenga zwoegden nog door om de stand een dragelijker aanzien te geven. Beiden stonden op een gegeven moment

minder, maar door wilskracht, vechtschaak, karakter en een beetje hulp van de tegenstander, slaagden ze er nog in 1½ punt erbij te schaken. Bert sleepte er in een 2 om 3 pionneneindspel in zijn nadeel nog remise uit, terwijl Jan een beter staand toreneindspel fraai tot winst voerde.

De volgende wedstrijd is op 9 nov. tegen Groningen II. Spelers van het derde, BENT U DAN ALLEMAAL AANWEZIG?????????

Jan Drolenga

OSV - Unitas 2

Van deze boeiende wedstrijd vindt U elders in dit nummer een dito verslag van de hand van Vladimir Nabokov en Tjeerd Oliemans.

3^e ronde.

Unitas I - Memo

Gesterkt door de uitoverwinning vorige maand, ontvingen we het op papier sterkere Memo uit Amsterdam op zaterdag 9 november 1985.

Een belangrijke wedstrijd die door ons niet verloren mocht worden om niet direct in degradatiezorgen te komen. Met een gelijkspel zouden we zelfs tevreden mogen zijn, zoals na een paar uur spelen leek. Henk ten Doeschate en Henk Bosveld stonden verloren en Bert van der Marel stond zeer moeilijk.

Daar tegenover ook enkele lichtpuntjes door een emotionele remise van Wim Fokkens (bord 6) en een korte aanvalspartij van Jaap Brouwer. (stand 1½-½)

Wit: Ballon

Zwart: Jaap Brouwer

1.d4 Pf6 2.c4 c5 3.Pf3 cxd4
4.Pxd4 e5 5.Pf3 e4 6.Pd4 Lb4+
7.Ld2 Lc5 8.e3 Pc6 9.Pb3 Lb6
10.Pc3 d5 11.cxd5 Pe5 12.Lb5+
Ld7 13.Le2 0-0 14.0-0 Te8
15.Pb5 Pxd5 16.Pd6 Te6 17.Pxe4
Dh4 18.Pg3 Th6 19.h3 Lxh3
20.gxh3 Dxh3 21.Te1 Pxe3
22.Lxe3 Lxe3

en wit geeft het op.

Gok Cor Kamstra (bord 7) maakte er door een fraai kwaliteitsoffer en enige hulp van de tegenstander een korte partij van. (stand 2½-½)

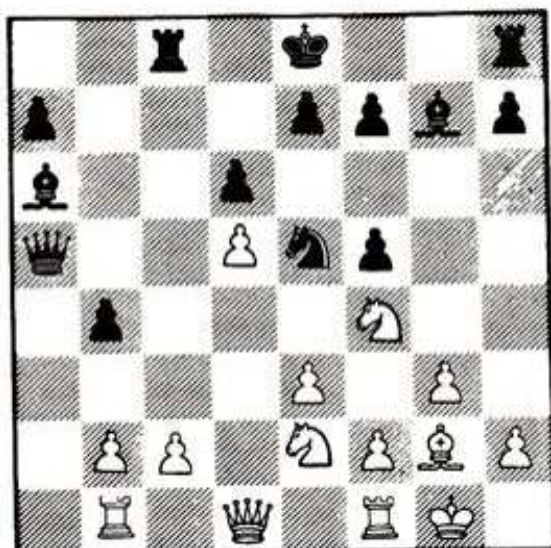
Wit: Cor Kamstra

Zwart: Boekelman

1.d4 Pf6 2.Lg5 c5 3.Pc3 Da5
4.Lxf6 gxf6 5.d5 Lg7 6.e3 f5
7.Pge2 b5 8.a3 Lb7 9.g2 d6
10.Lg2 Pd7 11.0-0 Pe5 12.Tb1
Tc8 13.Pf4 b4 14.axb4 cxb4
15.Pce2 La6
(zie diagram volgende bladzijde)
16.Pd4 Lxf1 17.Lxf1 Tc5 18.Ta1
Db5 19.Pxf5 Lf6 20.Ta6 Db7
21.Txd6 Dc8 22.Txf6 Kf8 23.Pe6+

en zwart geeft het op.

Nog steeds stonden de drie, reeds eerder genoemde partijen voor ons verloren, en Henk Brongers (bord 4) en Jan Wellner (bord 9) hadden moeilijke standen. Ad de Bruijne (bord 5) en Jan Postma (bord 8) hadden op z'n minst gelijke stellingen.

Toen brak de tijdnoedfase aan en ten Doeschate en v.d.Marel verloren inderdaad. Henk Brongers had zich inmiddels bevrijd uit zijn lastige positie en speelde remise. (stand 3-3)

Toen zorgde Henk Bosveld voor de ommekeer welk voorbeeld door Ad de Bruijne en Jan Postma werd gevolgd. Zie hier wat in die partijen allemaal gebeurde.

Wit: Jolles

Zwart: Henk Bosveld

1.c4 c6 2.g3 d5 3.Lg2 Pf6
4.Pf3 Lf5 5.0-0 e6 6.d4 dxc4
7.Pe5 Le7 8.Pc3 0-0 9.Pxc4
Pbd7 10.e4 Lg6 11.Pe3 Te8
12.a3 a6 13.e5 Pd5 14.Pcxd5
cxd5 15.f4 f5 16.g4 Tf8
17.gxf5 Txf5 18.Pxf5 Lxf5
19.Le3 Pf9 20.Tc1 Pg6 21.Lf3
Ph4 22.Lg4 Le4 23.Lxe6+ Kh8
24.Dg4 Db6 25.f5 Pg2 26.Lf2
Dxb2 27.Tc7 Lf8 28.Txg7 Lxg7
vanaf hier tijdnoedfase
29.f6 Lh6 30.f7 Lg7 31.Lf5
Tf8 32.e6 Dxa3 33.Lxe4 dxe4
34.Dxg2 e3 35.Lxe3 Dxe3+
36.Df2 Dxf2+ 37.Txf2 Lxd4
38.e7 Kg7 39.exf8D+? Kxf8
en wit gaf het ontgocheld op.

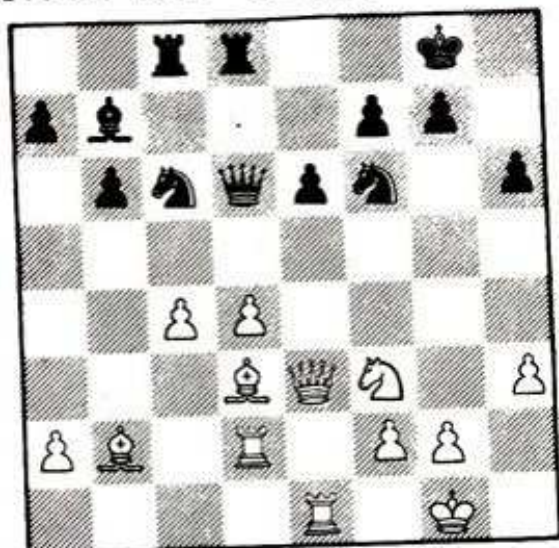
Wit: Fieter Kroon

Zwart: Ad de Bruijne

1.d4 d5 2.Pf3 Pf6 3.e3 e6
4.Ld3 c5 5.b3 Pc6 6.0-0 cxd4
7.exd4 Le7 8.Te1 0-0 9.Pbd2
Pb4 10.Lf1 Dc7 11.c4 b6

12.Lb2 dxc4 13.bxc4 Lb7
 14.Db3 Tfd8 15.Tac1 Pc6
 16.h3 Tac8 17.De3 Ld6 18.Pe5
 Lb4 19.Pef3 Dd6 20.Tcd1 h6
 21.Ld3 Lxd2 22.Txd2

22...Pb4 23.Lf1 Pe4 24.d5
 Pxd2 25.Dxd2 exd5 26.Dc3 f6
 27.Pd4 Pxa2 28.Db3 Db4 29.Oxa2
 Dxe1 30.Oxa7 Td7 31.cxd5 Db4
 32.Oa1 Txd5 33.Pe6 Dd6 34.Oa7
 Dxe6 35.Oxb7 Td1 36.e3 Dc4
 37.Dg2 Te8 38.h4 Tee1 39.Oa8+
 Kh7 40.Lxf6 Txf1
 en wit geeft het op.

Wit: Jan Postma
Zwart: J.Repko

1.c4 d6 2.Pc3 e5 3.d4 exd4
 4.Oxd4 Pc6 5.Dd2 Pf6 6.g3 g6
 7.b3 Lg7 8.Lb2 O-O 9.Lg2 Ld7
 10.Pf3 a6 11.O-O Te8 12.e3
 Dc8 13.Pg5 Dd8 14.Pge4 Pxe4
 15.Pxe4 f6 16.Tfd1 Lg4 17.Tf1
 De7 18.Pc3 Tad8 19.Pd5 Df7
 20.h3 Lc8 21.Tad1 Pb8 22.e4
 Pc6 23.Tfe1 a5 24.Kh2 Tf8
 25.a3 b6 26.b4 axb4 27.axb4
 Pe5 28.Oc2 f5 29.f4 Pc6
 30.e5 dxe5 31.fxe5 Le6 32.Oa1
 Pb8 33.b5 g5 34.Oa7 Tc8
 35.La3 Tfe8 36.Pf6+ Lxf6
 37.exf6 Lxc4 38.Oa4 Lb3
 39.Txe8+ Txe8 40.Dd4 Kh8
 41.Tc1 h5 42.Txc7
 en zwart geeft het op.

Daarmee was de stand vlak voor de tijdcontrôle 6-3 in ons voordeel geworden. Jan Wellner had inmiddels een pion gewonnen in een zeer lastig eindspel van looper tegen paard. Gezien de stand van de wedstrijd bood hij echter spoedig remise aan. (eindstand 6½-3½).

Met de lastige uitwedstrijd tegen Groningen voor de poeg geeft deze uitslag ons een beetje lucht.

Wim Fokkens.

Gedetailleerde uitslag

Unitas I - Memo

1. Brouwer (vz)	- Ballon	1-0
2. Kamstra	- Boekelman	1-0
3. v.d. Marel	- Noordhoff	0-1
4. Brongers	- Roele	½-½
5. de Bruijne	- Kroon	1-0
6. Fokkens	- Melfort	½-½
7. Bosveld	- Jolles	1-0
8. Postma	- Repko	1-0
9. Wellner	- Capel	½-½
10. ten Doeschate	- Hoepermans	0-1
		6½-3½

Unitas 2 - Amersfoort

Na een keer teamleider van het eerste geweest te zijn, mag ik nu optreden als captain van het tweede. Ook ditmaal waren er weer problemen met de opstelling. Aangezien Ad de Bruyne in het eerste moest spelen wilden wij daar een sterke speler voor terug hebben. Na veel onderhandelen werd het Menno Noordhoek, die het aan het derde bord prima deed (remise).

Amersfoort, dat vorige keer met 6-4 van Unitas 3 gewonnen had, bleek ook voor Unitas 2 te sterk. Conrad, die ondanks zijn griepje toch speelde, kwam aan het 10e bord niet verder dan remise.

Dirk Jan, Hans en Dick verloren, zodat een grote nederlaag dreigde. Henk Eleveld zorgde echter voor het eerste winstpunt door in een schitterende partij "de Wegenwacht" van het bord te vegen (zie partij).

Aan het eerste bord stond Jan Tjadens de hele partij beter (al- dus Jan) en ging zijn tegenstander dan ook op de 39e zet door de vlag. De overige partijen eindigden in remise zodat uiteindelijk nog met het minimum verschil verloren werd.

Jan Brouwer

gedetailleerde uitslag:

Unitas 2 - Amersfoort

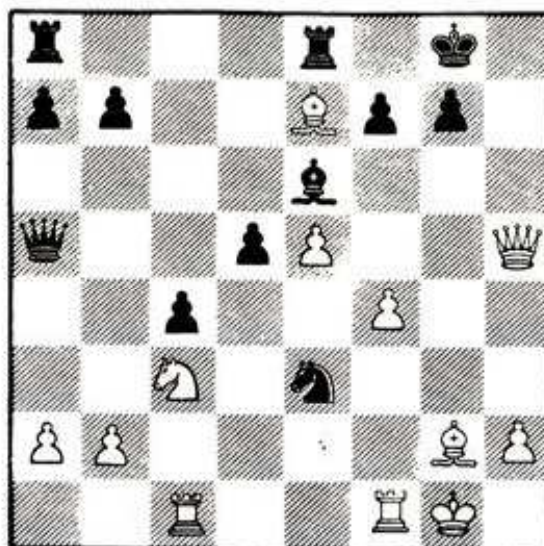
1. Tjadens	- Schuit	1-0
2. ten Geuzendam	- Klein	0-1
3. Noordhoek	- Nunninkhoven	½-½
4. Roest	- v.d. Linde	½-½
5. Prins	- Lamme	0-1
6. Eleveld	- Gouw	1-0
7. Boekschoten	- Verboom	½-½
8. Muis	- Verweij	½-½
9. Warmelink	- Lambooy	0-1
10. Mostertman	- Sonder	½-½

4½-5½

Henk Eleveld - Carl P. Gouw

Tarrasch-verdediging

1.d4 d5 2.Pf3 e6 3.c4 c5 4.cxd5 exd5
 5.Pc3 Pc6 6.g3 Pf6 7.Lg2 Le7 8.O-O O-O
 9.Lf4 Lf5 10.Tac1 (10.dxc5 d4!) 10...
 c4 11.Pe5 h6 12.g4! Le6 13.g5
 (beter 13.e3) 13..hxg5 (13...Ph5! -
 Dirk Knol- 14.Le3 hxg5 15.Pxc4 dxc4
 16.d5!) 14.Lxg5 Da5?!
 (14...Db6 15.Dd2 Dxd4 16.Pxc6! ; 15...
 Pxd4 16.Le3 Lc5 17.Pa4!)
 15.e3 Tfe8 16.f4 Pxe5 17.dxe5 Pg4
 18.Lxe7 Pxe3 19.Dh5?!
 (19.Df3 Pxf1 20.Txf1 Txe7 21.f5)

19...Pxc2

(Hier zijn twee alternatieven nl.

A. 19...Pxf1 20.Txf1 Txe7 21.f5 Lxf5
 22.Pxd5! Td7 23.Dxf5 Tad8 24.Le4! ;
 21...Ld7 22.f6 Te8 23.fxc7 +- ;
 22...Dc5 23.Kh1 Le6 24.Le4!! +- b.v.
 24...g6 25 Pf6 of 24...f5 25.exf6 of
 24...Td7 25.Dh7 Kf8 26.Dh8

B. 19...Txe6 20.Tf2 enz.)
 20.Lf6!! Pe3 (20...gxf6 21.exf6 Dc5
 22.Kxg2 Df8 23.Kh1!) 21.Tf3 Pg4!
 (21...Pf5 22.Th3 Ph6 23.Dxh6! gxh6
 24.Txh6 +-) 22.f5 Db6 23.Kh1 Lxf5
 24.Dxf5 Dxb2 25.Tc2 Dal 26.Tf1?
 (Na 26.Kg2 kan zwart opgeven, maar ik
 zag de damewinst. Helaas overzag ik:)
 26...Pe3! 27.Txa1 Pxf5 28.Pxd5 gxf6
 29.Pxf6 Kf8 30.Pxe8 Txe8 31.Txc4 Txe5
 32.Tc7 Tb5 33.a4 Tb2 34.Tf1 Pe7 35.
 Td1 Pc6 36.Tdd7 Pe5 37.Txb7 Ta2 38.
 Te7 f6 39. Tec7 en zwart gaf op.

(Eleveld)

Unitas 3 - Groningen 2

Teamleider van Beersum was zo vriendelijk even te wachten tot ik de teamindeling rond had. Menno Noordhoek ging naar het tweede en Bert Drolenga viel op het allerlaatste moment in voor de door autopech gestrande Jan Colly. In het opzaaltje kregen we daarna schaakles, niet gratis want we hebben de heren koffie aangeboden. Arie Bot verloor door een bévue een stuk en kon daarna snel opgeven. Aan de meeste borden was duidelijk dat Groningen 2 op een grote overwinning afstevende.

Toen de heren om 4 uur hun banaan kregen was het snel gebeurd met de tegenspartelende Unitassers. Vage remisekansen werden in tijdnood niet benut, slechts van Dellen wist het toreneindspel met een pion meer bekwaam tot winst te voeren. Om 5 uur was het 1-8, waarna ik nog een uur doorspeelde, maar op de 50e zet ook kon opgeven.

Omstreeks 20 uur brulde Huib Roest door het Chinese restaurant Peking: Kasparov heeft met zwart gewonnen en is wereldkampioen. Voor velen was de dag toen goed.

Wout Knol

gedetailleerde uitslag:

Unitas 3 - Groningen 2

1. Ham	- Schweizer	0-1
2. Westerman	- v.d. Sijde	0-1
3. Knol	- in 't Veld	0-1
4. Bot	- Janse	0-1
5. Jeronimus	- v.d. Berg	0-1
6. van Dellen	- Leyendekker	1-0
7. Magendans	- van Weperen	0-1
8. B. Drolenga	- Hebels	0-1
9. Oegema	- Schalij	0-1
10. Davids	- Leenes	0-1

1-9

Op maandag 7 okt. jl. speelde Unitas 1V zijn eerste wedstrijd in de NOSBO-wedstrijd tegen stadgenoot Ypey-Expert Deze ploeg was gepromoveerd naar de 1e klasse, terwijl wij gedegradeerd waren naar de 1e klasse.

Unitas 1V is sterker geworden vergeleken met vorig jaar. Bos, Harms, Wessels en v.Hinte zijn onze gelederen komen versterken, terwijl Haddingh, Offringa, Tiemens en v.d.Bijl vertrokken zijn.

De wedstrijd tegen Ypey-Expert dus. Er werd gespeeld in Vinkhuizen in de Apenkooi. We dachten eerst, dat we in een dierentuin tegen mandrillen, orang-oetans en bavianen moesten spelen, maar dit viel gelukkig nogal mee. Misschien waren de spelers van Ypey-Expert wel apen van jongens, maar dat weet ik niet.

Wessels, Harms en Oegema konden niet spelen en tot overmaat van ramp kwam Smink niet opdaven, omdat ik niet wist, dat hij verhuisd was, en zijn kaartje naar zijn oude adres had verstuurd.

Desondanks wonnen we de wedstrijd nipt met 5½-4½.

Jan en Bert Drolenga speelden vooruit Bert verloor op een verschrikkelijke manier. Hij kreeg frans tegenover zich (1.e4 e6 2.e5!?) en stevende recht op remise af tot een dame-eindspel aan toe. In tijdnood echter op de 40e zet zag hij aftrekschaak over het hoofd, waardoor hij verloor.

Broer Jan deed het beter. Zijn tegenstander kon de spaanse opening niet eens, en voor 9 zetten verbruikte hij maar liefst 1½ uur! Geen wonder dat hij in nijpende tijdnood 2 stukken weggaf.

Hoe de rest van de partijen zijn verlopen weet ik helaas niet. Wel weet ik dat Ferry Gerard de partij van de avond speelde, en die wordt dan ook gepubliceerd met commentaar van de winnaar. Rest mij nog Ab van Hinte te bedanken voor het waarnemend team-leiderschap.

Ypey-Expert - Unitas 1V

1.M.Schrader - A.v.Hinte	2-2
2.C.Buyvoets - M.Smink regl.	1-0
3.W.Hunderman - T.Palmans	0-1
4.E.Huizinga - G.E.Bos	1-0
5.H.Ottendorf - H.Scharphorn	0-1
6.E.Draaisma - B.Drolenga	1-0
7.W.Meester - J.Drolenga	0-1
8.B.Jongsma - N.Bleeker	2-2
9.J.Vegt - F.Gerard	0-1
10.M.Rasken - A.Verheul	2-2

4½-5½

wit: Gerard   zwart: Vegt

1.d4	d5
2.c4	e6
3.Pc3	Pf6
4.Lg5	Pbd7
5.Pf3	Le7
6.Lxf6	Pxf6
7.Dc2	c6
8. c5	0-0

Beter is 8...b6 9.b4 bxc5 10.bxc5 La6.

9. e3	Te8
10. Ld3	Lf8
11. Pe5	g6

Zwart wil kennelijk alsnog fianchetteren. Dit kost hem enkele belangrijke tempi.

12. f4	Lg7
13.0-0-0	Ld7

Fout. Zwart zet zichzelf klem. Aangetoond was 13...Pd7 om wits sterke paard op e5 te verdrijven en ruimte te creëren.

14. g4	Te7
--------	-----

Om na 15.g5 Pe8 te kunnen spelen. Wat mij betreft, blijft het paard er nog even staan, want het staat er hinderlijker voor mijn tegenstander, dan voor mij.

15. h4	b6
--------	----

Een aanval op de damevleugel is in dergelijke stellingen gebruikelijk. Deze zet is logisch en haast noodzakelijk om tegenspel te verkrijgen.

16. Pe2	bx c5
---------	-------

Na 16.Pa4 b5 17.Pc3 b4 heeft zwart naar mijn smaak teveel tegenspel.

17.Dxc5	Lf8
18. h5	Te8?

Veel sterker is 18...Le8

INTERNE COMPETITIE

door Bert Drolenga

De interne competitie lijkt dit jaar een strijd te worden tussen Erik Hoeksema en de redactie van Unitas Nieuws. De enige redding voor Erik lijkt dan ook te zijn om zelf ook maar in de redactie te stappen...

Opvallend goed spelen de Unitas 4-spelers Meije Smink en Ton Palmans. Verder is het grote aantal nieuwe leden in de onderste regionen zeer verheugend. Dit komt de club alleen maar ten goede.

De stand na 12 ronden is :

	aant. part.	score	%	begin stand	stand	voort schrijd.	
1	ten Doeschate	8	6	75	198	222	+ 24
2	Hoeksema	7	5½	79	199	222	+ 23
3	Warmelink	9	6½	72	194	219	+ 25
4	Roest	11	7	64	195	218	+ 23
5	Muis	10	7½	75	183	213	+ 30
6	Smink	6	5	83	184	206	+ 22
7	Boekschoten	9	4½	50	197	206	+ 9
8	Palmans	7	4½	64	190	205	+ 15
9	Knol	5	3½	70	191	204	+ 13
10	W.Fokkens	3	2	67	197	204	+ 7
11	Meijer	4	2½	63	195	203	+ 8
12	Brongers	4	2	50	199	203	+ 4
13	Mostertman	11	4½	41	200	203	+ 3
14	Westerman	6	3½	58	192	202	+ 10
15	B.Drolenga	7	4½	64	186	201	+ 15
16	Jaap Brouwer	2	1	50	199	201	+ 2
17	vd. Marel	4	2½	63	192	200	+ 8
18	Eleveld	8	3½	44	196	200	+ 4
19	Bosveld	5	2	40	198	199	+ 1
20	ten Geuzendam	8	3½	44	194	198	+ 4
21	Bot	6	2½	42	196	198	+ 2
22	Hubel	4	2½	63	189	197	+ 8
23	Prins	4	2	50	193	197	+ 4
24	v. Hinte	5	3	60	186	196	+ 10
25	Postma	4	2	50	190	194	+ 4
26	Verheul	9	3½	39	193	194	+ 1
27	Houtsma	5	3½	70	180	193	+ 13
28	Bleeker	9	4	44	188	193	+ 5
29	Oegema	1	1	100	188	193	+ 5
30	v. Dellen	10	4	40	191	193	+ 2
31	Kamstra	2	1	50	191	193	+ 2
32	Paarhuis	6	3	50	185	191	+ 6
33	Bos	1	½	50	188	189	+ 1
34	Magendans	4	1½	38	189	189	--
35	de Wit	7	3	43	189	188	- 3

	aant. part.	score	%	begin stand	stand	voort schrijd.	
36	de Jonge	6	2	33	190	188	- 2
37	Achterhof	7	3	43	184	187	+ 3
38	C.Hoekstra	6	2½	42	185	187	+ 2
39	Berkes	7	3	43	183	186	+ 3
40	Gerard	4	2	50	182	186	+ 4
41	Rusthoven	10	4½	45	179	185	+ 6
42	Holtrop	1	1	100	180	185	+ 5
43	Jan Brouwer	4	1½	38	185	185	--
44	Wellner	2	½	25	187	185	- 2
45	Creuwels	1	--	--	188	185	- 3
46	Terpstra	5	2½	50	179	184	+ 5
47	Kuipers	3	1	33	185	184	- 1
48	Tamboy	2	2	100	173	183	+ 10
49	Lambert	3	2	67	175	182	+ 7
50	T.Fokkens	4	2	50	178	182	+ 4
51	Post	8	3	38	182	182	--
52	Rozema	5	2½	50	176	181	+ 5
53	Faber	6	2	33	182	180	- 2
54	Hoorntje	1	--	--	183	180	- 3
55	Huisman	5	2	40	178	179	+ 1
56	Moorer	6	2½	42	175	177	+ 2
57	de Wolf	8	3	38	176	176	--
58	Akkerman	1	1	100	170	175	+ 5
59	Gast	3	1	33	175	174	- 1
60	Bolhuis	4	1	25	175	171	- 4
61	Kanij	3	½	17	175	170	- 5
62	de Jager	2	½	25	170	168	- 2
63	Hoving	3	--	--	177	168	- 9
64	Kuiling	2	--	--	172	166	- 6

Een intern partijtje:

Roest - Magendans

dame-indisch

1.d4 Pf6 2.c4 e6 3.g3 d5 4.Pf3 b6
5.Lg2 Lb7 6.O-O Le7 7.Da4+ Dd7 8.
Dc2 O-O 9.Pe5 Dc8 10.cxd5 exd5 11.
Lg5 h5 12.Lf4 c5 13.Pd2 cxd4 14.
Tacl

(zie diagram)

14...g5? 15.Pg6 Pc6 16.Dxc6 fxg6
17.Lxd5+ Pxd5 18.Dxg6+ 1 - 0

JUBILEUM

13 november 1985:

UNITAS 60 Jaar!

VOORWOORD

Misschien voelt U minder voor een woord dan voor een feestje, maar dat laat de verenigingskas niet toe, afgezien van het niet zo gevoelig liggende aantal der jaren.

Leefden we in een hedendaags BABYLON dan zouden we er een groot feest van maken, in het zestig-talig stelsel zouden we er zelfs een soort eeuwfeest van kunnen maken. De Babyloniërs kenden bovendien geen teken voor het getal nul; één dag zonder 0 is niet niks.

Het bestuur heeft gemeend in dit jubileumjaar geldprijzen voor de interne competitie ter beschikking te stellen en in het Unitas-nieuws ruime aandacht te schenken aan de geschiedenis van onze club. De heer Ab van HINTE, oud-secretaris, heeft deze taak op zich genomen en het eerste deel ziet U voor U. Het bestuur is hem grote dank verschuldigd voor dit moeizame karwei.

Op 13 november 1975 was er een intern gebeuren op de club en op 15 november 1975 in het TEHUIS een massakamp UNITAS tegen Stad en Ommeland (op uitnodiging). Ik lees in het door mij geschreven woord vooraf in het Unitas-nieuws van november 1975:

"Er zijn krachten werkzaam, die van goede clubs slechte maken en omgekeerd, clubs dwingen te fuseren, clubs van karakter veranderen. We zullen elk jaar met elkaar opnieuw moeten bekijken hoe de zaak er voor staat en niet alleen financieël. Voorlopig gaan we met goede moed verder. Op naar de 55, verder zal ik niet gaan." Einde citaat.

Enige jaren geleden kreeg ik een kaart met hierop de bekende litho "Dag en Nacht" van M.C.Escher en een gedicht.

De wereld is een schaakbord
dag- en nacht geblokt
waarop het lot der mensen
scheef en recht verschuift
schaak zet en eindelijk mat
En ze weer één voor één
in het kistje legt.

Zo lang we op donderdagavond
het nog met een hand vól stuk-
ken doen, zal UNITAS blijven
bestaan.

W.Knol

UNITAS 60 JAAR

DEEL EEN

13 - 11 - 1925 zestig-jarig
"UNITAS"

04 - 10 - 1945 veertig-jarig
"UNITAS"

.....

13 November 1985 is het zestig jaar geleden dat in de melksalon Schortinghuis in Groningen de Christelijke Schaakvereniging Groningen werd opgericht. Deze schaakvereniging is de eerste peiler waarop onze Chr. schaakvereniging "UNITAS" rust.

De tweede peiler is de Chr. schaakclub "Dr. Max Euwe", opgericht op 20 januari 1935 in "Oranje Nassau" te Groningen. De naam van deze club werd officieel op 3 februari 1936, nadat de formele toestemming hiervoor per briefkaart, gedateerd 28 januari 1936, van dr. Max Euwe was ontvangen. Deze kaart (postzegel van 5 cent) is bewaard gebleven

Een eerste poging tot fusie dateert 4 september 1937. Het bestuur van de Chr. schaakver. Groningen schrijft een korte brief aan de besturen van de schaakclubs Max Euwe en de Pion met de vraag of deze besturen in principe genegen zijn om tot een fusie te komen van de bestaande Chr. schaakclubs. Reacties hierop heb ik niet aangetroffen.

Geconfronteerd met maatregelen van de bezetter in de oorlogsjaren 1942/1943 staken de besturen van de Chr. schaakver. Groningen en Max Euwe alle activiteiten. Eerst in 1945 komen deze weer op gang. De secretaris van de Chr. Schaakver. Groningen spreekt van een heroprichtingsvergadering op 29 augustus 1945. Beide verenigingen hebben in de opstartperiode te kampen met een matig ledenbestand. Fusiegesprekken komen op gang en worden zeer snel, reeds in september 1945, afgerond.

De eerste gezamenlijke clubavond van de nieuwe Chr. Schaakver.

"UNITAS" was op 4 oktober 1945, opnieuw in zaal Schortinghuis aan de Vischmarkt. Zodoende is er dit jaar reden zowel het 40-jarig als het 60-jarig bestaan van onze schaakclub te vieren.

Wat meer details.

Zestig jaar clubgeschiedenis is toch nog een aardige doos vol met notulenboeken en ordners. Daarnaast zijn gegevens te ontleenen aan KNSB-tijdschriften, NOSBO-bladen, kranteknipsels, toernooibulletins, etc. De prententie, in mijn overzicht volledig te zullen zijn, heb ik nooit gehad. Wel lijkt het zinvol die punten aan te stippen waarvan we nu vinden dat het zeer bijzonder was. Gezien het vorengaande ligt het voor de hand daarbij, summier, de periode tot 1942-1943 eerst te overzien.

Chr. Schaakvereniging Groningen

Uit de notulen van de oprichtingsvergadering blijkt dat 6 personen, de heren E. en J. Hoesums, B. v.d. Veen, J. Oostindiër, H. Smits en J. Heeringa het er op 13 nov. '25 over eens werden dat de zaak moest

worden aangepakt. Een voorlopig bestuur, bestaande uit een voorzitter, een secretaris, een penningmeester, een commissaris, en een alg. adj. werd aangesteld. De eerste speelavond zou op dinsdag 17 november zijn. De die avond te spelen partijen werden vastgesteld. De contributie werd bepaald op f5,- per jaar, te voldoen in twee termijnen en wel vooruit, lekens per half jaar. Het eerste jaar schommelt het ledental tussen de 10 en 15 personen; het tweede verenigingsjaar rond de twintig. De partijtjes zijn kennelijk nogal vrijblijvend. Er wordt gespeeld zonder klok. De partijen worden niet opgeschreven. Meestal begint men om 20.00 uur en eindigt om 22.30/23.00 uur. Er wordt nogal eens simultaan gespeeld door de heren Dijksterhuis en Soumans. En reeds op 24 maart 1926 komen we de naam van de heer A. Wolthuis als simultaanspeler tegen. (11 gew. 5rem. en 4 verl. tussen 20.00 en 23.00 uur). Leuke termen: Kasnaziëners; wedstrijdregelaars. Er zijn wat uitwisselingen met Thesinge en Beëum, later ook met Sauwerd en Assen. Op 23 augustus worden er plannen

gemaakt tot het instellen van het kampionschap van Groningen. Opgave vóór 15 september, inleggeld f0,10.

Vermeldingswaard is een wedstrijd gehouden op 26 mei (Hemelvaartdag) 1927, waaraan 45 spelers deelnamen. De tweede augustus 1928 dient ook aan de vergetelheid te worden onttrokken. Die dag werd er op uitnodiging van de vereniging Ornaje Nassau een open lucht schaakspel opgevoerd door de heren Soumans en Mulder in het Stadspark. Voor de Chr. Schaakver. Groningen was dit evenement van grote propagandistische waarde. In 1928 schommelt het ledental rond de 30. De notulen maken ook gewag van het reorganiseren van het Noordelijke schaakleven en het oprichten van een Noordelijke Schaakbond (22 september 1928). Tot de Noordelijke Schaakbond traden toe: Ommelanden A en B, Staunton, Ludendo, Groningen, Assen en Thesinge. Bij de opstelling van het reglement moest men gelijk al stelling nemen tegen het spelen van wedstrijden op zondagen. Kennelijk werd dit probleem zich zelf op. De contributie per lid per jaar is f0,75, waarvan f0,25 voor de Noordelijke Schaakbond en f0,50 voor de Nederlandse Schaakbond. Ook niet onvermeld mag blijven het bezoek van 8 schaakspelers uit "De Droge Kroeg" op 11 oktober 1928. Groningen won met 5-3.

De periode 1930-1942 is voor wat het schaken betreft een vrij rustige. Het ledental blijft schommelen tussen de 20 en 30 leden, met een piek in 1936: 39 leden. Mijn indruk is dat de matches Euwe-Aljechin wel wat erg ver van het clubgebeuren afstonden. In het jaarverslag 1936-1937 wordt alleen gewag gemaakt van wat deining rond deze match. Het tien-jarig bestaan, in 1935, passeert wegens geldgebrek zonder enige ophef, evenals het vijftien-jarig bestaan. In dit verband is het wel grappig het financieel verslag tijdvak sept. 1934-sept. 1935 nog eens af te drukken:

Ontvangsten

Kassaldo	f	25,66
Restant cotrib.		8,75
Mei-Nov. 1934		
Coll. Jaarverg.		14,50
nieuw materiaal		
Contrib. Nov. '34-		124,30
Nov. '35		
Voorschot kas		1,26
	f	<u>174,47</u>

Uitgaven

Nieuw materiaal	f	18,32
Prijzen		14,70
Div. rekeningen		10,33
Secretariaat		4,80
Onkosten jaarverg.		9,57
Schaakbond en NOSBO		75,55
Reisk. Comp. wedstr.		41,20
		<u>174,47</u>

Vanaf 1940 kampt de club met zaalproblemen. De eigenaar van de melksalon Schortinghuis stelt eisen waar de club niet aan kan voldoen. Men verhuist naar het Concerthuis. Vrij onverwacht en om onduidelijke redenen wordt daar plotseling de toegang geweigerd. Via het Tehuis komt de vereniging in het CJMV-gebouw terecht en vandaar weer in melksalon Kerstholt. Een voorstel tot fusie met de schaakclub Max Euwe, in 1941, wordt van de hand gewezen. Dan is het plotseling stil tot 1945. Vele leden hebben bedankt. Aanwezig in 1941: 7klokken, 29 borden en 22 schaakspelen.

Chr. Schaakver. Max Euwe

Opgericht 20 januari 1936 te Groningen. Speelokaal Oranje Nassau, speelavond:maandags van 20.00 tot 22.30 uur.

De speelavonden worden vergaderingen genoemd en allen geopend en gesloten met gebed.

Inleggeld: f1,-

Wekelijks contributie: f0,15.

Van de damclub worden 4 schaakspelen à f0,50 overgenomen.

Eerste verenigingsjaar: 10 tot 15 leden. Op 24 februari 1936 wordt besloten het boekje van dr. Max Euwe "Inleiding tot het schaakspel" aan te schaffen (Uitgave van Goor en Zonen, Den Haag. Voor liefhebbers bij

schrijver ter inzage een tweede druk 1929, negende druk 1947 en dertiende druk 1936).

Bestuur: J. Toxopeus-voorz.

J. Smedema-secr.

W.G. Hoeksema-penningm.

Op uitnodiging van de sc. Groningen wordt er een wedstrijd gespeeld tegen jeugdige werklozen op 16 maart 1936. Op 1 april 1936 nodigt de Chr, Sc. Max Euwe schriftelijk deze groep uit voor een wedstrijd op 6 april 1936 in Oranje Nassau. Er kan aan 12 borden worden gespeeld en zij kunnen reserves meenemen. Verder zijn in de aanvangperiode enige simultaanwedstrijden. In september 1936 vervalt het inleggeld. Een zeer opmerkelijke bepaling is dat niemand de verg. mag verlaten zonder toestemming van de voorzitter(art. 19). De eerste wedstrijd is op 23 november 1936 tegen "Van De Linde" uit Winschoten. Een officiële Nosbo-wedstrijd waarbij dhr. Flentge jr. (bestuurslid van de NOSBO) een korte toespraak houdt. Van De Linde wint deze wedstrijd met 5-3. Op 9 april 1937 wordt een voorstel van de sc. Groningen besproken om samen een grote verte vormen. Voordelen : sterkere spelers en geen lege kas; nadelen gezellige sfeer in eigen huis verdwijnt, terwijl men ook geen eigen baas meer is. Conclusie: na anderhalf jaar

BRUKT BIJ VOORKEUR
NEDERLANDSCH
FABRIKAAT

Liefste heer,
Jaar na jaar geef ik
de gewaagste
aankomst.

Met beste wensen, voor
den bleef van een
zegenrijke,
Koningachtend
1920

Van Wlad. Meer J. Smedema

Wout 14 a
Groningen

AZENDER
Dr. M. EUWE
Joh. Verhulststraat 183
AMSTERDAM (Z.)

De toezending van Dr. Max Euwe aan de schaakclub Dr. Max Euwe om zijn naam te mogen dragen.

heeft de club nog steeds be-
staansrecht. Aanhouden dus.
Een ander probleem is de f2,60
contributie (52.0,05). Er zijn
leden die tegen de zomer bedanken
en in het najaar weer lid worden.
Zij zullen dan niet meer aangenomen
worden. Notatieboekjes kosten
f0,05 per stuk. In het verslag
van 5 juli 1937 staat verder een
doordenkertje. Er is een geani-
meerde discussie over het schaak
staan van de koning door een ge-
pend stuk. Lachen, gieren, brul-
len. Als een groot succes moet de
simultaanseance van de heer H.
Woltman op maandag 4 oktober 1937
in Oranje Nassau gememoreerd wor-
den. Op de advertenties in o.m.
de nieuwe Prov. Groninger Courant
kwamen 40 liefhebbers opdagen.
De avond leverde meteen al 4
nieuwe leden op, alsmede de moge-
lijkheid met een tweede achttal
aan de NOSBO-comp. deel te nemen.
Een week later waren het er reeds
12. De heer Woltman won 28 par-
tijten, maakte er 8 remise en ver-
loor 4 partijen. Ook het school-
schaak had in 1937 de aandacht.
De commissie schoolschaak rap-
porteert dat er aan 12 scholen 20
schaakcursussen worden gegeven
met 616 deelnemers. (verslag van
de NOSBO-verg. van 9 oktober
1937)
Enig naspeurwerk heb ik moeten
verrichten omtrent een vraag
naar toegangskaarten voor de par-
tij om het WK in Groningen.

Kennelijk wordt bedoeld de
elfde partij Euwe-Aljechin op
zaterdag 30 oktober in Groningen.
Nadat iemand uit de vergadering
meedeelde dat de toegangskaarten
in Amsterdam f1,80 was hield de
discussie op. 1937 is een jaar
van grote bloei. Het materiaal
wordt voor f300,- verzekerd,
jaarpremie f1,50. Onkosten
worden bestreden uit de verkoop
van notatieboekjes welke men
gratis van "De Nederlanden"
ontvangt. Prijs is vrij, met
een minimum van een stuiver.
Er wordt een demonstratiebord
aangeschaft; er wordt wat aan
theorie gedaan; de reglementen
worden bijgeschaafd. Grote stu-
wende kracht hierachter is secr.
Tuininga.
Interessant is de contributie-
regeling 1938. Leden: f3,40 +
f2,60 NOSBO = f6,-.
Asp. leden: f3,40 + f0,90 = f4,30.
Al deze bedragen te betalen in
4 termijnen. Uit de notulen
blijkt ook dat de NOSBO in 1928
startte met 150 leden en dat dit
aantal in 1938 was gestegen tot
500. Dan een modern verhaal uit
de notulen van 22 oktober 1938.
De voorzitter heeft de heer Wlot-
man lid gemaakt en bord 1 in het
eerste aangeboden. Hij hoeft al-
leen de NOSBO-contributie te
betalen. Verder hoeft hij geen
competitiewedstrijden te spelen.
(intern). De vergadering zegt er
het volgende over: De voorzitter

mag zoiets niet op eigen houtje doen, ook al heeft hij goede bedoelingen. De heer Woltman zal de clubavonden regelmatig dienen te bezoeken, evenals zijn bediende, de heer Hesseling. Na lang aarzelen heb ik besloten commentaar achterwege te laten. Wie volgt .....? In 1939 verschijnt er ook een eigen maandblad, ^e Samengesteld door de heren Medema en Wagter.

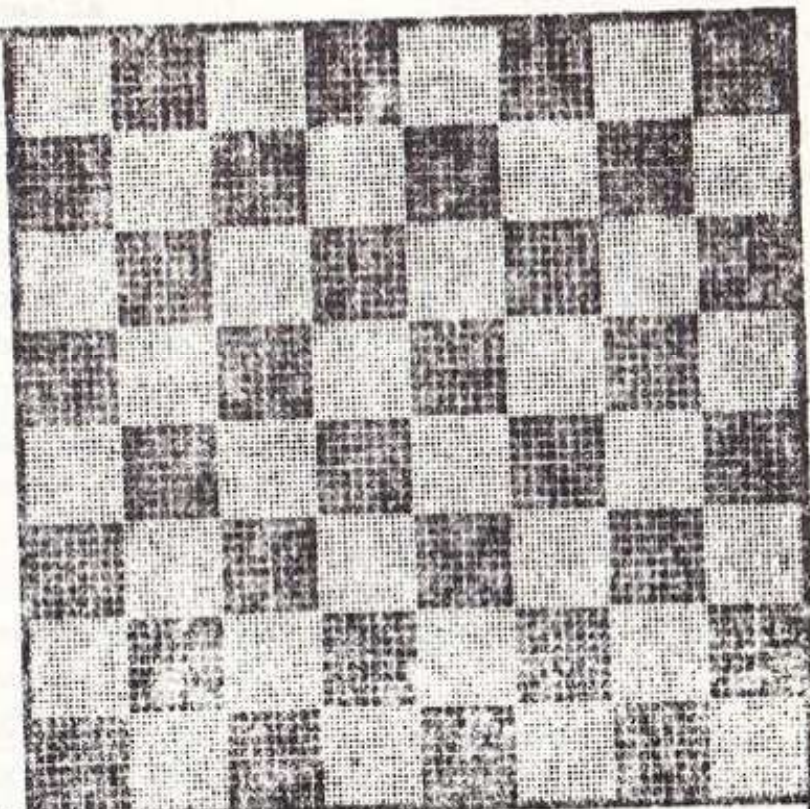
tijdsomstandigheden niet erg optimistische vooruitzichten opleveren. Eén van de auto's is zelfs in Assen blijven steken en heeft niet terug kunnen keren voor 's morgens half zes daar alle bruggen open gedraaid waren." Zo maar ingeplakt vind je een brief van de voorzitter van de Rotterdamse schaakbond, de heer A. de Bruyn, gedateerd 30 juni

Chr. Schaakclub „Dr. Max-Euwe“

10 cents
Prikkaart

Men wordt beleefd verzocht deze kaart omgaand te zenden aan de Voorzitter J. OUDMAN, Tafelweg 62, Groningen of juist te bezorgen op de Clubavonden bij de Pen. H. PATER

Welken prik (zet) doet U . . . . wit of zwart?

Al lezende kom je in de oude notulen telkens frappante dingen tegen. Zo werd op 10 april 1940 de wedstrijd Assen 2 - Max Euwe 1 gespeeld. De uitslag, 2-6 doet er in dit verband minder toe. Welke de zinsnede: ".... hoewel de

1941 en gericht aan de penningmeester J. Hoekstra, waarin hij uitpuittend bedankt voor het overmaken van f7,50 ten bate van getroffen schaakverenigingen in Rotterdam. "Het doet zo goed, als men, gezeten in het hoekje waar

e slagen vallen, naast mooie oorden - die altijd goedkoop genoeg zijn - ook eens een vriendelijke daad te genieten krijgt." veneens een verhaal apart is de rikbordenactie van november 1940. Er was behoefte aan een schaakkast, zodat de muizen geen gaten meer in de schaakborden konden maken. Schaakvrienden en belangstellenden ontvingen een keurige voorgedrukte brief met een 10 cents prikaart en een 25 cents prikaart, zoals hieronder afgedrukt. Voor de verzending was een speciale enveloppe gedrukt: *le Lustrum Chr, Schaakver.*

"Dr. Max Euwe". Zou u ingesloten circulaire even met aandacht willen lezen? DANK U. De brief ondertekent door een voltallig bestuur. (Zie volgende pagina) In de notulen staat alleen:

..."zeker mag ik niet nalaten te wijzen op de zeer fraaie kast die wij de onze mogen noemen en het fraaie materiaal. De prikaarten hebben een aardig bedrag opgeleverd."

Weet iemand waar die kast gebleven is?

Eveneens een markant hoogtepunt is de de simultaanseance van dr. Euwe op 29 maart 1941 ter gelegenheid van het eerste lustrum van de vereniging. Het fraaie uitnodigingsbewijs is op de vorige pagina afgedrukt. Uit de gevoerde correspondentie met dr. Euwe

blijkt welke grote problemen er overwonnen dienden te worden. Eerstens het probleem van een vast honorarium ten behoeve van schaakdoeleinden. Euwe ziet van deze bedragen zelf niets. Een comité onder auspiciën van de schaakbond regelt deze zaken. Uit verdere brieven blijkt dat met name de schaakmeesters Landau en Kmoch door het comité worden gesteund. Toch geeft dr. Euwe op voorhand al aan bereid te zijn mee te helpen zoeken naar oplossingen. Bijv. het combineren van de seance met de revanchematch tegen Kramer in april 1941, hetgeen in ieder geval reiskosten bespaart.

Uiteindelijk overwint het bestuur alle problemen door het besluit de leden een bijdrage van f0,50 te vragen en het heffen van entreegelden van bezoekers, f0,25. Euwe verhoogt zijn uiterste aantal, 30 tegenstanders, tot 35. De burgemeester van Groningen, de heer Van De Linde, verklaart zich bereid met het doen van de eerste zet de seance officieel te openen. Euwe scoort 93%, 32+, 2-, 1=. Winnaars zijn de heren v.d. Plaat en Remouchamps (resp. Ludendo en NOS = thans sc. Groningen). Secr. Tuininga smaakte het genoeg en zijn partij remise te houden. Dat het toch een wedstrijd in oorlogstijd was blijkt uit de officiële medeling van de procureur-generaal, fungerend directeur van politie, te leeuw-

Christel. Schaakvereen. „Dr. Max-Euwe“

Opgericht 21 Januari 1936

GRONINGEN, November 1940.

Geachte Schaakvrienden en Belangstellenden.

D.V. 21 Jan. hoort de Chr. Schaakvereen. „Dr. Max-Euwe“ zijn eerste lustrum te vieren. Het zal dan 5 jaren geleden zijn, dat het fundament voor de oprichting werd gelegd.

Het ligt niet in de bedoeling van het bestuur om deze herdenking met feestelijk karakter te aeven, doch om dit op gepaste wijze te vieren.

De oprichting van deze Vereen. vond plaats in een voor Nederland zoo belangrijk en onvergetelijk tijdperk, waarin de ons allen welbekende Schaakmeester Dr. Max-Euwe het Wereldkampioenschap Schaken op zijn naam wist te brengen, en zo het Schaakleven hier in Nederland op een hoog niveau bracht. Het was dan ook Dr. Max-Euwe zelf, die zijn naam aan onze Vereen. heeft willen geven. Zo heeft deze Vereen. van jonge ongeschoolde amateurschakers in deze weinige jaren het tot een prachtige resultaat gebracht. Zij wist 4 kampioenschappen op haar naam te brengen en door promoties van Klasse V naar Klasse III te komen van de NOSBO en K.N.S.B. Nu heeft de Vereeniging wel de beschikking over éérste klas schaakmateriaal, doch geen kast om dit behoorlijk op te bergen. Vanwege de hoge financiële onkosten die een schaakvereen. maakt, is het voor ons niet mogelijk geweest geld voor een materiaalkast over te houden. Daarom heeft het bestuur gemeend deze gelegenheid te moeten aangrijpen, om langs deze weg een beroep te doen op alle schaakliefhebbers en belangstellenden door met een gave de Vereen. in dit doel te willen steunen.

Als alle schaakliefhebbers eens een gat in het schaakbord (van de prikkartaart) zouden willen steken dan kunnen de muizen in de werkelijke schaakborden geen gaten meer vreten.

Steunt deze jonge Vereen. met één of meerdere prikken op ingesloten kaarten.

Bij voorbaat onzen hartelijken dank.

HET BESTUUR:

J. OJDMAN, Voorzitter.

S. TUININGA, Secretaris.

H. PATER, Penningmeester.

R. BIJLSMA, Comm. v. Materiaal.

H. WAGTER, Alg. Adj.

PS Bovengenoemde Vereeniging geeft gelegenheid tot schaken des Maandagsavonds half acht en Zaterdagmiddags, vanaf 3 uur, in 't Gebouw „Oranje Nassau“, W. A. Scholtenstraat.

arden tegen het houden van genoemde schaakseance op 29 maart geen bezwaar te hebben, mits de bezoekers uiterlijk 23.00 uur de zaal verlaten hebben. Bovendien ... "uitnodiging op naam is NIET vereischt." In de pers wordt aan dit schaakgebeuren ruim aandacht besteed zoals uit volgende illustraties zal blijken. Memorabel is ook nog dat onze aktieve J. Wellner aan de seance deelnam.

Prof. Dr. Max Euwe - Jan Wellner
 I.c4 c5 2.Pf3 Pf6 3.g3 b6
 4.Lg2 Lb7 5.O-0 g6 6.Pc3 Lg7
 7.d4 c:d4 8.P:d4 L:g2 9.K:g2 0-0
 10.e4 Dc7 11.b3 Db7 12.f3 Pc6
 13.Pde2 Tac8 14.Lb2 a6
 15.Dd2 h5 16.Tad1 Pf3 17.Pd5
 P:d5 18.e:d5 Pa5 19.Lg7: Kg7:
 20.f4 e6 21.Dd4s f6 22.f5 g5
 23.fe6: de6: 24.Df6:s Kh7
 25.Dg5: ed5: 26.Dh5:s Kg7
 27.De5s Kh7 28.cd5: Dc7 29.Dh5s
 Kg7 30.Dg5s Kh7 31.Tf4 Dg7
 32.Dh5s zwart geeft op.

Interessant - hoe triest ook - zijn de archiefstukken over de oorlogsjaren. Eerstens krijgt de vereniging elke twee maanden opnieuw toestemming van de procureur-generaal fgd. Directeur van Politie tot het houden van schaakwedstrijden tot uiterlijk 23.00 uur. Daarna gaat de bezetter zich bemoeien met het totale Nederlandse schaakgebeuren. De vereniging krijgt ongevraagd het nummer 412468 van de "Commissaris voor niet-commercieele Vereenigingen en Stichtingen" te 's Gravenhaage. Het nummer dient vermeld te worden op alle correspondentie; wijzigingen in het

bestuur moeten worden doorgegeven; jaarstukken opgezonden etc. Het dagelijks bestuur van de KNSB moet de schaakbond reorganiseren volgens het leidersprincipe. De moedige notulen van sc. Max Euwe eindigen hierover met : ... "De gemeenheid ten top gedreven, maar wij verbazen ons daarover niet meer." In het volgende verslag lezen wij dat de bondsraad het reorganisatievoorstel met 50 tegen 0 stemmen heeft verworpen. De KNSB verliest ook het predicaat "Koninklijk". Kennelijk moet de commissaris van niet-commercieele vereenigingen eerst van de schrik bekomen. Nog tot april 1943 wordt er geschaakt. Dan volgt volgend, historisch, verslag:

ledenvergadering op Donderdag 29 April 1915. duidelijk gemaakt en besproken, waren
Dese vergadering had ten doel, de leden het Bestuur en de leden het volkomen
in de lichten ontrent de gebeurtenissen eens welke houding aangenomen moes-
welke in het Bondsbestuur hadden worden.

Die zelfde avond en daarop wijgend de dagen
kwamen veldnootjes als lid van alle Euv-
en als gevolg, waarvan van de Ned. Sch. B.
binnen, van alle leden, inclusief bestuur,
zodat de Chr. Sch. ver. Dr. Max Curve,
en met ons vele andere verenigingen,
(hetwas niet alle), getoond heeft dat wa-
solidariteit is tegenover het oude
Nederland.

Maarn. D'ur.

W. J. J. J.

Lees vooraf de afleiding van de geschiedenis
van onze club, eerste periode

Arif

ledenvergadering op Donderdag 29 April 1915. duidelijk gemaakt en besproken, waren
Dese vergadering had ten doel, de leden het Bestuur en de leden het volkomen
in de lichten ontrent de gebeurtenissen eens welke houding aangenomen moes-
welke in het Bondsbestuur hadden worden.
plaats gehad en dese te bespreken.

Op 15 Febr. werd de Ned. Schaak Bond
een nieuwe functionaris zoeken, die de
functie van gezolmachtigd van de
Bond zou vervullen. Opgeroepen dient
te worden, dat deze heer P. Jongmans,
vermund van de nieuwe orde is.
Hierop hebben de Hoofdbestuursleden de
heeren Littersteyn, Kruwterke en Klundge
gemeend hun functie in het Hoofdbestuur
te moeten neerleggen, terwijl de heer de
Bryn die eveneens zitting in het Hoofd be-
stuur had, zijn functie in handen van
de Raad van toezicht heeft gegeven.
Verschillen de afdelingsbesturen, waar-
onder het Bestuur van Groningen en de
Dienste hebben zich laarop demissionair
gesteld.

Zodat een en ander aan de leden was

Dr. Max Euwe sprak zijn waardering uit jegens de vereeniging, die hem had uitgenoodigd en wilde bekennen met gemengde gevoelens naar Groningen te zijn gekomen. Nog geen 5 jaar geleden had hij tegen den Groninger burgemeester een gevoelige nederlaag geleden.

Nadat ook de afgevaardigden van de Schaakbonden woorden van gelukwensch hadden gesproken, werd de séance aangevangen, waarbij de burgemeester aan alle borden de eerste zet verrichtte.

Even over half zes deed de burgemeester aan alle borden naar eigen keuze de eerste zet.

Dr. Euwe had den burgemeester gezegd dat wit altijd wint, hetzij hijzelf, hetzij de vereeniging, doch slechts twee spelers maakten van het aanbod van dr. Euwe nu met wit te spelen, gebruik. In een vlot tempo werden de borden door dr. Euwe afgewerkt zoodat spoedig zeer interessante partijen ontstonden. Om 7.15 uur sneuvelde de eerste tegenstander, waarna in geregelde volgorde het aantal slachtoffers vermeerderde tot om 10 uur de laatste speler zijn koning moest neerleggen. Het bleek dat van de 35 borden waaraan dr. Euwe speelde, hij 32 gewonnen had, twee verloren tegen de heeren G. v. d. Plaats (afgevaardigde Ludendo Studemus) en E. Remen-champs (afgevaardigde N.O.S.), terwijl de heer S. Tuininga van de Chr. schaakvereen. „Dr. Max Euwe” remise maakte. Dr. Euwe maakte dus een score van bijna 93 pct.

Aan het eind van deze door veel belangstellenden bezochte avond sprak de heer Oudman, zeker namens alle schakers, toen hij dr. Euwe geluk wenschte met zijn schitterend succes en de hoop uitsprak dat dr. Euwe bij een volgend lustrum nog eens bereid gevonden mocht worden simultaan te komen spelen.

Daarna dankte de voorzitter de Noordelijke Schaakbond en het schaalgezelschap Staarten voor de fraaie bloemstukken die tijdens de wedstrijd gebracht werden. Tenslotte sloot de voorzitter met dankgebed. Op deze avond werd ook nog een antiek-beenen-schaakspel uit de 17e eeuw tentoongesteld. De vereeniging kan met groote voldoening op dit zeer geslaagde lustrum terugzien.

MEDEDEELING

aan den Heer S. Tuininga
secr. v.d. Chr. Schaakclub " Dr. Max Euwe "
Leeuwerderstraat 43
Groningen.

De PROCUREUR-GENERAAL, fungerend Gewestelijk DIRECTEUR VAN POLITIE
te Leeuwarden deelt U hierbij mede, dat voor het houden der door U bedoelde ~~voorzittingen~~
oefeningen
te Groningen
op iederen Maandag 19 . te 10.00 ure. vanaf 9 Februari 1942,
in het gebouw " Oranje-Nassau "
zijnerzijds toestemming wordt verleend, voor den tijd van twee maanden,mits geen
onderwerpen van politieken aard ter sprake worden gebracht.

LEEUWARDEN, den 7 Februari 19 42.

D. Procureur-Generaal,
fgl. Gew. Directeur van Politie.
Namens dezen,
De Hoofdaanktenaar toegevoegd,
tevens
Commissaris van Rijkspolitie

portret van.....

door Jan Drolenga

Tweede slachtoffer in portret van..... is Ab van Hinte, u allen wel bekend. Hier volgt zijn verhaal.

Albert van Hinte. Geboren te Harlingen op 29 januari 1931. In 1939 naar Zaandam verhuisd waar mijn vader, meubelmaker/scheepstimmerman, werk vond bij Bruynzeel. Opleiding: 6 klassen lagere school MULO-diploma A, behaald in 1949. (In de oorlog 1 jaar gedoubleerd) Mijn eerste baan: loopjongen bij het weekblad Vrij Nederland en tegelijkertijd schaakredacteur en puzzelredacteur. Vervolgens in militaire dienst, onder meer in Assen, waar ik in 1951 mijn vrouw leerde kennen. Vandaar dat ik na de dienst werk zocht in Assen of omgeving. Dat vond ik in Vries en wel als groepsleider op de kolonie "Heidenheim", waar debiele jongens werden verzorgd. Dat was het niet. Het liefst wilde ik in de journalistiek terug. Het werd echter een kantoorbaan op de Stichting Beiler oord te Beilen. Daar hield ik het 9 maanden vol. In deze periode volgde ik catechesatie, werd gedoopt en deed belijdenis in de gereformeerde kerk te Vries. In 1955 trad ik in dienst bij de NV Nederlandse Spoorwegen als leerling stationsambtenaar, standplaats Hoogeveen. Bij de NS maakte ik 15 jaar vol op de standplaatsen Hoogeveen (3 maanden), Hilversum (6 weken), Naarden-Bussum (6 jaar), Amsterdam-Rietlanden (2 jaar), Groningen (ruim 5 jaar). De laatste 2 standplaatsen als dienstindeler dus geheel in het personele vlak. Daarvoor binnen- en buitendienst in alle, op een station denkbare functies. Tussentijds volgde ik, steeds met succes, een zestal bedrijfscursussen. Op 1 november 1970 trad ik als districtsbestuurder in dienst bij de vervoersbond CNV. Werkgebied de provincies Friesland, Gro-

ningen, en Drente. In 1972 verhuisde ik naar Assen. Op 20 april 1956 zijn we getrouwd. Van 1956 tot 1964 hebben we in Bussum gewoond; van 1964 tot 1972 in Groningen. In deze periode zijn er 4 zonen geboren. De eerste overleed na 3 dagen. De twee oudste zonen zijn inmiddels getrouwd/samenwonend; de jongste, 13 jaar, is uiteraard nog thuis. Het werk bij de vakbond is boeiend en afwisselend. Lange werkdagen; een breed werkterrein. Het meest trekt mij de persoonlijke belangenbehartiging. De omgang met mensen in al de facetten van het gewone, dagelijkse leven. Van het grootste gewicht acht ik, in het verlengde van Boerwinkels boek: "Inclusief denken", het exclusief handelen. In 1979 kreeg ik een hartinfarct waarna mijn werkgebied werd ingekort tot de provincies Groningen en Drente. In december 1984 werd ik opnieuw door een ernstig hartinfarct getroffen. Gelukkig ben ik nu weer geheel hersteld zodat ik mijn werk, op laatst genoemde basis, op 1 oktober 1985 weer mag hervatten.

Schaken is een leuke hobby, maar er zijn veel meer mooie dingen in het leven. Mijn verdere liefhebberijen: vissen, lezen, borduren, wandelen en fietsen. Ook ga ik graag naar rommelmarkten op zoek naar oude boeken en schaakboeken en schaakcuriosia. Verder verzamel ik nog postzegels van Hongarije en schrijf ik graag, ook over schaken. Bij dit alles is schaken wel: de GROTE liefde. Het spel leerde ik van een buurman in Zaandam, die lid was van Het Witte Paard, toen nog een clubje van 15 tot 18 leden. Daar werd ik ook lid van. Verder schaakte ik veel met drie vrienden die op de HBS waren: Jan de Vries, Jan Wengelaar en Karl Gregorius. En als we niet

schaakten waren we aan het bridgen.

Later werd ik lid van de Zaanse schaakclub ZSC. Daar kregen we een speciale jeugdbegeleiding van de heer v.d.Lijn, de vader van Dik v.d.Lijn van BSG, op zijn beurt weer vader van Nick v.d.Lijn, speler van BSG 1.

Dik's vader was een geestige, fantasierijke speler die zijn enthousiasme volledig op ons wist over te dragen. Bovendien was hij schaakkampioen van de Zaanstreek. Al vrij spoedig zat ik met bovengenoemde drie vrienden plus Jan Brink en Jaap Glas in het Zaanse jeugdzestel. In enkele treffens met het Haarlemse jeugdzestel leerde ik Hans Bouwmeester kennen. De combinatie loopjongen tevens schaak- en puzzelredacteur verdient hier nog enige toelichting. Toen ik bij "Vrij Nederland" in dienst kwam was ik reeds op "free lance" basis schaakcorrespondent voor de Zaanstreek voor het Vrije Volk. Vrij Nederland werd bij Het Vrije Volk gedrukt. Vrij Nederland had in tegenstelling tot "De Groene en andere weekbladen geen schaak- en puzzelhoek, dus greep ik mijn kans. Mijn eerste proeve van bekwaamheid werd door Lod. Prins, die toen voor het Parool schreef, en regelmatig bij de VN op de redactie kwam, goedgekeurd.

Bij VN was het een prachtige tijd. Op de redactie werkten o.m. Johan Winkler, Milo Anstadt, Eli Asser, Johan v.d.Woude. Iedere week moest ik naar de politieke tekenaar en filmrecensent L.J.Jordaan.

Vermeldenswaard uit deze periode is de wedstrijd Amsterdamse politie - Amsterdamse pers. Aan bord 1 zat Euwe (Het Vrije Volk) en aan bord 2 Uw dienstwillige. Ik won in drie kwartier; 3½ uur later won ook Euwe.

In mijn diensttijd ben ik nog een poosje lid geweest van de schaakclub Assen.

Later, toen de N.S. mij verplaatste naar Naarden-Bussum, ben ik lid geworden van BSG, een erg fijne club, waarop ik nog altijd een

aantal goede vrienden heb.

De eerste clubavond daar vergeet ik niet gauw. Het was de gewoonte dat Kick Langeweg vluggertjes speelde tegen nieuwkomers om vast te stellen waar ze moesten worden ingedeeld. Hij gaf een stuk weg en verloor. Het leverde me wel een hoge indeling op.

In mijn BSG tijd werd Dik v.d.Lijn die een stuk jonger is dan ik ben, als gymnastiekleraar in Naarden benoemd. Hij kwam daar te wonen en werd natuurlijk lid van BSG. Dat betekende vele middagen, avonden en zondagen vluggeren bij hem of bij mij thuis. Dik had een nieuwtje in het Shara-Henningambiet en won daarmee in een klok-simultaan van Botwinnik. Op onze club in Groningen heb ik met die variant Gert Ligterink ook eens aan de rand van de afgrond gehad.

Dik kent u trouwens vast allemaal wel van de TV reclame "dat is vlug" De periode bij BSG tot 1965 vormde ongetwijfeld het hoogtepunt van mijn schaakcarrière. In de interne competitie zat ik al snel in de eerste groep en ik speelde aan een hoog bord van BSG 11.

In het dagblad "De Gooi- en Eemlander" verzorgde ik een wekelijkse schaakrubriek. Al met al zo'n 150 stuks.

In een paar simultaanseances maakte ik remise met Flohr, Bronstein, Spasski en Portisch. Tegen Portisch met een toren en looper tegen dame, beiden met 3 pionnen daarbij. Later kwam ik er achter dat de door mij opgebouwde verdediging een vesting heet.

Van Botwinnik kreeg ik klop. En ook van Lod. Prins. Die begon om half acht 's avonds en was 's nachts om half drie nog onverstoort bezig.

Verder zat ik in het landelijk team van de Nederlandse Spoorwegen. We werden getraind door Hans Bouwmeester. Dit team deed mee aan de Europese Spoorwegschaakkampioenschappen. Dat leverde uitstapjes op naar Varna aan de Zwarte Zee (Bulgarije) en Keckskemet in Hongarije. Varna was geen succes (½ uit 6) maar met mijn resultaat

aan het derde bord in Hongarijè (2½ uit 6) was ik zeer tevreden. Bedacht moet worden dat de Oost-Europese landen toen al meesters, nationaal meesters en grootmeesters in hun teams hadden opgenomen. Hun spoorwegberoep was gewoon schaker. Een drietal bekenden waren Aronin, Borissenko, en Dely. Van Borissenko heb ik nog een prachtig schaakboek gekregen met honderden combinaties, op type verzameld. Verder waren er nog schaakuitwisselingen met de spoorteams van Zwitserland, België en Luxemburg en nationale wedstrijden met het PTT-team.

Mijn specialiteiten uit die tijd: Budapestergambiet, Albins tegen gambiet, Evansgambiet, Marshallgambiet en het Shara-Henninggambiet (samen met v.d.Lijn). Verder speelde ik nog graag de Löwenthal, een vertakking van het Siciliaans, waarmee ik in het voorjaarstoernooi van BSG Paul de Rooy op remise hield.

Verplaatst van de Rietlanden naar Groningen werd ik lid van Unitas. Ouderen onder u weten misschien nog dat ik enige tijd sekretaris van Unitas ben geweest.

De combinatie vakbondsbestuurder/schaker is niet erg gelukkig. Vanaf 1970 zijn de resultaten in dalende lijn. In het derde kon ik dit jaar nog redelijk meekomen, maar de veronderstelling dat ik dit seizoen f 500,- ga winnen is beslist onhoudbaar. Na 23.00 uur komen de foutjes. De vermoeidheid (leeftijd) gaat een rol spelen.

Het meest houd ik van combinatie spel, waarbij me af en toe hele leuke grappen (vind ik) zijn gelukt. De positionele kant van het spel verwaarloos ik nog al eens. Vaak kies ik voor de partij i.p.v. het resultaat.

Een van mijn grootste genoegens is het jaarlijkse Gasunie-toernooi. Gemiddeld besteed ik per dag ongeveer 1½ à 2 uur aan het schaakspel. Dat lijkt veel maar dat valt wel mee. Ik verzamel schaakboeken en schaaktijdschriften en plak verder alle schaakrubrieken in welke ik van vrienden en kennissen, her en

der in het land, krijg.

Gecombineerd met het teamleiderschap van Unitas 1, het naspelen van partijen, het schrijven van stukjes en de clubavonden is 1½ tot 2 uur niet overdreven.

Daar komt nog bij een partijverzameling (ongeveer 300) van mijn huidige specialiteit: de vergiftigde pionvariant van de Najdorf.

Misschien schrijf ik er nog wel eens over. Tenslotte heb ik nog een 60 schaakpostzegels.

Gevraagd wordt naar mijn grote voorbeeld. Dan noem ik toch Bronstein vanwege zijn originele invalsen. Spelers waaraan ik een gruwelijke hekel heb zijn er niet. Al is Kasparov mijn favoriet, dan wil dat nog niet zeggen dat ik een hekel aan Karpov heb. In zijn algemeenheid vind ik het wel erg belangrijk dat schakers bij verlies en winst de tegenstander met respect blijven behandelen. Schaken is maar zo'n beperkt onderdeel van het leven.... Mijn slechtste partij..., mijn beste partij..., waarom schaak je eigenlijk?

Ik schaak voor mijn plezier, voor ontspanning. Ik geniet ervan zoals een ander misschien van muziek, een schilderij of een mooi boek. De kunst dus voorop; het resultaat op de tweede plaats. Wel vind ik, dat in een tientallenwedstrijd je je bewust moet zijn dat het resultaat moet prevaleren. Impleciet heb je daarvoor gekozen. Verder denk ik wel eens dat de ELO-punten tegenwoordig voor een aantal schakers belangrijker zijn dan het spel, dan wel hun plezier in het spel voor een deel vergald.

Als een van mijn slechtste partijen beschouw ik onderstaande uit de wedstrijd Utrecht 11 - BSG 11 op 9 maart 1967.

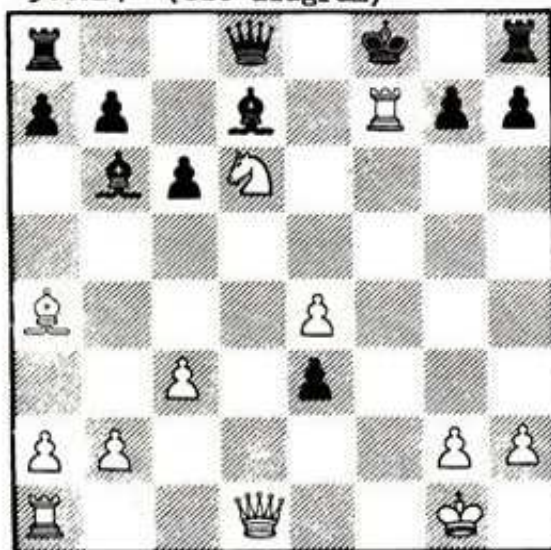
wit: van Hinte   zwart: Gommers
1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 a6 4.La4
Pf6 5.O-O Le7 6.Te1 b5 7.Lb3 O-O
8.c3 d5 9.cxd5 Pxd5 10.Pxe5 Pxe5
11.Txe5 Pf6 12.d4 Ld6 13.Te1 Pg4
14.g3?? Pxd2! 15.Kxh2 Dh4+ 16.Kg1
Lxg3 17.fxg3 Dxd3 18.Kh1 Lg4
19.Te3 Dh4+ 20.Kg1 Lxd1 21.Lxd1
Tae8 22.Kg2 Dg5 23.Kf2 Df4+
24.Lf3 Dh2+ 25.Lg2 Te6 wit gaf op

Welterusten heb ik eronder gezet. Waarom nu slecht? Welnu. Ik wist dat ik 14.h3 moest spelen. De snijpuntcombinatie met Ld6 en Dh4 was mij bekend. Eigenwijs dus en terecht goed door mijn tegenstander afgestraft. Zeer tevreden ben ik over de onderstaande 2 partijen.

wit: v. Hinte zwart: J.v.A. Mannak

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 Lc5
4.O-O Pd4 5.Pxd4 Lxd4 6.c3 Lb6
7.d4 c6 8.La4 d6 9.Le3 Ld7
10.Pd2 Pf6 11.Pc4! Pxe4 12.f3
exd4 13.fxe4 dxe3 14.Pxd6+ Kf8
15.Txf7+ (zie diagram)

15.... Kg8 16.Db3 e2+ 17.Kh1 h5
18.Txd7+ Kh7 19.Txg7+! Kxg7
20.Df7+ Kh6 21.Pf5+ Kg5 22.h4+
Kf4 23.Pd4+ Ke3 24.Df3+ Kd2
25.Dxe2+ met mat! Zoiets lukt maar
1 keer in een normaal mensenleven.
Deze partij werd overigens ge-
speeld in Bussum 1960.
Ook zeer tevreden ben ik over de
partij tegen klubgenoot C. Mostert-
man (Gasunietoernooi 1980).
De zetten kunt u vinden in het
toernooiboek op blz. 185.

Wit: v. Hinte zwart: v. Houten
Gasunie 27-12-'83

1. e4	c5
2. Pf3	d6
3. d4	cx d4
4. Pxd4	Pf6
5. Pc3	a6
6. Lg5	e6
7. f4	Db6

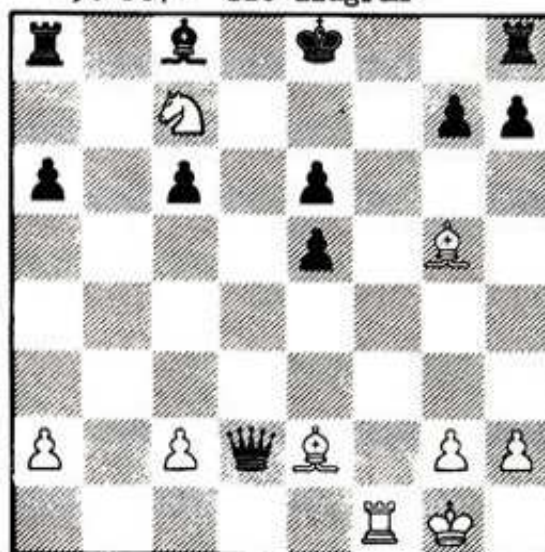
d
8. D 2 Dxb2
9. Tb1 Da3
10. f5 Pc6
11. fxe6 fxe6
12. Pxc6 bxc6
13. e5 Pd5
14. Tb3 Da5
15. Le2

Deze voortzetting, in combinatie met 14.Tb3, mag ik als een eigen variant beschouwen. John Nunn en Michael Stean achten in hun boek "Sicilian Defence: Najdorf Variation" 14.Tb3 dubieus en behandelen uitsluitend een variant, beginnende met 15.Pe4. Het boek van Jimmy Adams "Najdorf Poisoned Pawn" geeft wel een variant met 15.Le2 maar daarin slaat zwart onmiddellijk 15...Pxc3 16.Txc3 d5 17.O-O Lb4 18.Dd3 Lxc3? 19.Lh5 g6 20.Lxg6 en mat op de volgende zet.

15.....	dxe5
16. O-O	Lb4
17. Txb4	Dxb4

Later heb ik ontdekt dat 17...Dc5+ sterker is, maar het slaan op b4 ligt voor de hand.

18. Pxd5	Dxd2
19. Pc7+	zie diagram

19.....	Kd7
20. T 7+ V	Kd6
21. Lxd2	Tb8
22. Pxa6	Lxa6
23. Lxa6	Tb2
24. Ld3	Txa2

Einde der combinatie. Wit staat gewonnen. In hevige tijdnood echter na

25. Kf2	g6
26. Lg5	Ta4

27. Ke3

28. Txh7

29. Lxg6

Te8

Tg

Tg8

remise gegeven.

Weet u dat Huib Roest ook het nodige van deze variant van de Najdorf afweet?

Hoe vindt je Unitas? Een gezellige beschaafde club. Met plezier ben ik er al bijna 20 jaar lid van. Jammer dat er geen normale, ouderwetse clubcompetitie meer is. Je wist dan vooraf welke kleur je had; kon je voorbereiden en begon veel geconcentreerder aan de partij. Bovendien ook nog op een redelijker tijdstip. Degenen die er anders over denken spreek ik wel weer (hoop ik) als ze 54 zijn. Mijn sterkste punt bij het schaken is het combinatiespel en terugvechten in slecht staande partijen. Dan de leuke voorvallen.

Een brief van Bent Larsen uit Londen van 17 juli 1967. Ik had thuis gevonden hoe hij zijn 10e matchpartij tegen Tal remise had kunnen maken en Larsen deelde mij mee mijn analyses korrekt te achten. Misschien nog mooier is de ontmoeting in Keckskemet, Hongarije met ds. Hatvani Lajos. Daarover schreef ik een artikel in de Bussumse Gereformeerde Kerkbode. De goede man had in 1935 zijn theologische studies in Kampen voltooid en was blij Nederlanders te ontmoeten. We zijn er een avond op visite geweest. Een zieke vrouw (M.S.); een parochie zo groot als de provincie Utrecht; geen auto, wel een fiets. Een onvergetelijke avond in een vreemd land.... en geen telefoon.

Teleurstellend was dat de U.S.I.C. (Union Societede Chemin de Fer) in Leningrad ter elfde ure afgelast werden door de Russische inval in èèn der Oost-Europesche landen. Dat is nog altijd een wens van me, schaken in Rusland.

Tenslotte sta ik nog te boek als de uitvinder van de "Paard-mal", een schaaktechnisch grapje. Op een bord van 225 velden en met behulp van een stukje transparant papier kunt u in èèn oogopslag zien in

hoeveel zetten een paard van een willekeurig veld op het bord naar elk ander willekeurig veld kan springen.

Overigens heeft niemand er iets aan want zoals u weet is het gebruik van hulpmiddelen tijdens het schaakspelen verboden.

Ik heb ongeveer 350 à 400 schaakboeken, waaronder de complete Schachinformator. Een antiek boek is: "Theorie en praktijk van het schaakspel". Uit de beste bronnen verzameld door enige leden van de Utrechtsche Schaakvereniging. Utrecht. J.L. Beyers 1890. Een compleet theorieboek. Met "verbeterblad". 78 bladzijden. Nu, dat was het dan wel!

Vladimir Nabokov en
Tjeerd Oliemans

Nicolaj Gogol, de merkwaardigste prozadichter die Rusland heeft voortgebracht, stierf in Moskou, op donderdag vier maart in het jaar achttien tweeënvijftig, 's morgens om even bij achten. Hij was bijna drieënveertig jaar - een redelijk rijpe leeftijd, gezien de belachelijk korte levensduur die de andere grote Russische schrijvers van die miraculeuze generatie was toegemeten. Volslagen lichamelijke uitputting ten gevolge van een privé-hongerstaking (waarmee zijn ziekelijke melancholie had getracht zich tegen de Duivel te verzetten) culmineerde in acute anemie (die waarschijnlijk gepaard ging met gastro-enteritis wegens uithongering) - en de behandeling waaraan hij werd onderworpen, krachtig purgeren en aderlaten, verhaastte de dood van een organisme dat toch al ernstig was aangetast door de gevolgen van malaria en ondervoeding. De twee diabolisch energieke geneesheren die erop stonden hem te behandelen alsof hij een doorsnee gek was, tot grote ontsteltenis van hun intelligentere maar minder actieve collega's, waren van plan de waanzin van hun patiënt de kop in te drukken alvorens een poging te doen het beetje lichamelijke gezondheid dat hij nog bezat op te lappen. Een jaar of vijftien tevoren had Poesjkin, die een kogel in zijn ingewanden had, een medische behandeling gekregen die eerder geschikt was voor een kind dat aan constipatie leed. Het toneel werd op dat tijdstip nog beheerst door tweederangs Duitse en Franse artsen, want de uitnemende school van grote Russische geneesheren was toen nog maar in wording.

Vladimir Nabokov in 1906.
Ithaca, N. Y.
(Foto Clayton-Smith)

De geleerde doktoren die zich rond de Malade Imaginaire verdringen met hun potjes-Latijn en gigantische buikpompen zijn ineens niet grappig meer als Molière plotseling in een hoestbui zijn hartebloed uitspuwt op het bedrijvige toneel. Het is gruwelijk om te lezen hoe belachelijk ruw er met het arme, slappe lijf van Gogol werd omgesprongen, terwijl hij alleen maar smeekte om met rust gelaten te worden. Dokter Auvers (of Hovert) miskende welgemoed de symptomen en liep duidelijk vooruit op de methoden van Charcot, toen hij zijn patiënt liet onderdompelen in een warm bad terwijl diens hoofd werd overgoten met koud water, waarna hij in bed werd gestopt met een half dozijn mollige bloedzuigers aan zijn neus. Hij had gekreund en gehuild en zwak tegengestribbeld toen zijn doodzieke lichaam (als je op de maag drukte, kon je de ruggegraat voelen) naar de diepe houten tobbe werd gedragen; hij huiverde toen hij

naakt in bed lag en vroeg voortdurend smekend of de bloedzuigers verwijderd mochten worden; ze bengelden aan zijn neus en kwamen in zijn mond terecht (Haal ze weg - hou ze weg, smeekte hij) en hij trachtte ze weg te vegen zodat de potige helper van de gezette Auvvert (of Hauvers) zijn handen moest vasthouden.

Hoewel dit tafereel voor de meeste mensen een betreurenswaardige, lugubere aantrekkingskracht zal hebben, moet ik er helaas toch nog even op doorgaan om de merkwaardige fysieke kant van Gogol's genie naar voren te brengen.

De buik is de b e l l e van zijn verhalen, de neus hun galant. Zijn maag was zijn 'nobelste innerlijke orgaan' geweest - nu was die bijna verdwenen en er bungelden duivels aan zijn neusvleugels. In de maanden die voorafgingen aan zijn dood had hij zich zelf zo grondig uitgehongerd dat hij de immense capaciteiten waarmee zijn maag eens gezegend was, had vernietigd; want niemand had zoveel macaronislierten naar binnen gezogen of zoveel kerse-taarten gegeten als dit magere mannetje (men zal zich de 'mol-lige buikjes' herinneren waarmee hij de overigens zo nietige Dobtsinskij en Bobtsjinskij in D e R e v i s o r heeft bedacht). Zijn grote, scherpe neus was zo lang en bewegelijk dat hij (een redelijk bedreven amateur-slangemens) in zijn jeugd in staat was geweest een demonisch contact te bewerkstelligen tussen neustop en onderlip; deze neus was zijn meest ontwikkelde en meest kenmerkende trek. Hij was zo scherp en lang dat

hij 'persoonlijk, zonder hulp van de vingers kon binnendringen in de allerkleinste snuifdoos, tenzij hij natuurlijk werd teruggecreven door een knip' (uit een van Gogol's brieven aan een jongedame - vandaar de schalkse toon).

Het nasale L e i t m o t i v komen we in al zijn werk tegen en het is moeilijk om nóg een schrijver te vinden die met zoveel smaak heeft geschreven over geuren, niesbuien en gesnurk.

Deze of gene held komt het verhaal binnen, zijn neus als het ware voortduwend op een kruiwagen - of hij rijdt het binnen, als de vreemdeling in het verhaal van Slawkenburgius bij Sterne. Er wordt onmatig veel snuif gebruikt.

In D o d e Z i e l e n wordt Tsjitsjikov geïntroduceerd door middel van de opmerkelijke trompetstoot die hij produceert als hij zijn zakdoek gebruikt. Neuzen druipen, neuzen vertrekken, neuzen worden liefdevol of ruw aangeraakt; een dronkeman tracht de neus van een andere dronkeman a f t e z a g e n; de bewoners van de maan (ontdekt een krankzinnige) zijn Neuzen.

Dit neusbewustzijn culmineerde tenslotte in het schrijven van D e N e u s, een verhaal dat een loflied is op dat orgaan. Aanhangers van Freud zouden kunnen suggereren dat in Gogol's ongerijmde wereld de mensen ondersteboven worden gekeerd (in 1841 verklaarde Gogol ijskoud dat een raad van artsen in Parijs had ontdekt dat zijn maag ondersteboven zat) zodat de rol van de neus door een ander orgaan wordt gespeeld en vice versa. Of 'de fantasie de vader was van de neus of de neus de vader van de fantasie'

doet er niet toe. Het lijkt mij zinniger om te vergeten dat Gogol's overdreven belangstelling voor neuzen voortkwam uit het feit dat zijn eigen neus abnormaal lang was en Gogol's reukzinnig enthousiasme - en zelfs zijn eigen neus - te beschouwen als een literaire truc die verwant is aan de boertige humor van het circus in het algemeen en de Russische humor in het bijzonder.

Wij Russen zijn blij-neuzig en droef-neuzig. Het vuurwerk van toespelingen op de neus in de beroemde scène van Rostand's *Cyrano de Bergerac* is niets vergeleken bij de honderden Russische spreekwoorden en gezegden die verband houden met de neus. We laten hem terneergeslagen hangen, we heffen hem trots: iemand met een slecht geheugen krijgt de raad er een keepje in te kerven en als iemand een gevecht verliest, veegt zijn tegenstander hem de neus af. Hij wordt gebruikt als lengtemaat wanneer er sprake is van een aanstaande gebeurtenis van min of meer dreigende aard. Méér dan andere volkeren hebben wij het over mensen bij de neus nemen of ze ermee laten zitten. De slaperige man 'hengelt' ermee in plaats van te knikkebollen. Van een grote neus zegt men dat hij een brug slaat over de Wolga of dat hij al een eeuw groeit. Kriebel in de neus belooft goed nieuws en een puist op het puntje betekent dat er een braspertij op komst is. Vroeger verkreeg elke schrijver die terloops vermeldde dat er bijvoorbeeld een vlieg op iemands neus ging zitten daardoor de reputatie dat hij een humorist was. In zijn jeugdwerken volgde Gogol automatisch deze makkelijke methode maar in zijn latere werk voegde hij hieraan het volslagen eigene toe van zijn vreemd genie. Wat meteen opvalt, is dat de neus als zodanig voor

hem (en alle Russen) een komisch ding was, een vooruitstekend geval, iets dat niet helemaal bij de drager ervan hoorde en tegelijkertijd (tot zover ben ik wel bereid de Freudianen tegemoet te komen) een volslagen grotesk, mannelijk ding. Het is bijna pijnlijk om te lezen hoe Gogol, wanneer hij een mooi meisje beschrijft, uitweidt over haar eigladderige gezicht.

Het blijft een feit dat Gogol's lange, gevoelige neus nieuwe geuren ontdekt had in de literatuur (wat weer geleid heeft tot een nieuwe 'frisson'). Volgens een Russisch gezegde 'ziet de man met de langste neus het verst'; en Gogol zag met zijn neusgaten. Het orgaan dat in zijn vroege werk maar een circusfiguur was die hij geleend had van die goedkope confectiezaak genaamd 'folklore', bleek op het hoogtepunt van zijn genialiteit zijn belangrijkste bondgenoot. Toen hij zijn eigen genie vernietigde door te proberen prediker te worden, verloor hij zijn neus zoals Kovaljov de zijne verloor (in Gogol's *De Neus*).

Daarom kleeft er een afschuwelijke symboliek aan dit zielige beeld (waarvan een ooggetuige een beschrijving heeft gegeven) van de nutteloze pogingen van de stervende man, om de afgrijselijke trossen anneliden die aan zijn neusvleugels zogen, kwijt te raken. We kunnen ons zijn gevoelens indenken als we ons tegelijkertijd herinneren dat hij zijn hele leven lang bezeten geweest was van een bijzonder grote afkeer van slijmerige, kruipende, heimelijke wezens en dat die afkeer een godsdienstige grondslag had.

Niemand heeft nog geprobeerd een wetenschappelijk overzicht te geven van de verschijningsvormen van de Duivel in verschillende landen; van de Russische vormen kan ik hier maar een korte beschrijving geven. In zijn wriemelige, onvolwassen stadium, waarin Gogol hem voornamelijk tegenkwam, is de 'tsjort' voor echte Russen een miezerige vreemdeling, een huiverig, nietig, groenbloedig kaboutertje met magere Duitse, Poolse, Franse benen, een gluisperig ploertje ('podlenkij') met iets onuitsprekelijk afstotelijks ('gadenkij'). Hem verpletteren houdt een mengeling van walging en extase in; maar zijn wriemelende zwarte essentie is zó weerzinwekkend dat geen macht ter wereld je kan dwingen dit met de blote hand te doen en een schok van elektrische weerzin schiet door het instrument dat ervoor wordt gebruikt en transformeert het tot een verlengstuk van het eigen lichaam. De gekromde rug van een magere zwarte kat of een onschuldig reptiel met een kloppende keel of de magere ledematen en glibberige ogen van een onnozele schelm (die trouwens een schelm was omdat hij mager was) vormden een speciale uitdaging voor Gogol vanwege hun 'tsjort'-achtige trekken. Dat zijn duivel er een was van het soort dat wordt waargenomen door Russische dronkemannen doet afbreuk aan de waarde van de religieuze ervaring die hij zich zelf en anderen opdrong. Er zijn veel vreemde maar onschadelijke godjes met schubben, klauwen of zelfs gespleten hoeven - maar dat heeft Gogol nooit beseft.

Als kind heeft hij eens een uitgehongerde, bange kat gewurgd en begraven, niet omdat hij zo wreed was aangelegd, maar omdat hij walgde van de sluiperige zachtheid van het lichaam van het arme beest.

Op een avond vertelde hij Poesjkin dat het grappigste wat hij in zijn leven gezien had een kater was geweest, die met onregelmatige sprongen over het roodhete dak van een brandend huis voortdaste - en uiteraard moet de aanblik van een duivel die in doodsangst rondanst in hetzelfde element waar hij gewend was mensenzielen te martelen voor de hel-vrezende Gogol een verfijnd komische paradox geweest zijn.

Een koude zwarte rups die toevallig de rug van zijn hand aanraakte toen hij rozen plukte in de tuin van Aksakov maakte dat hij gillend het huis binnenrende.

In Zwitserland genoot hij van het doodslaan van de hagedissen op de zonnige bergpaden.

De wandelstok die hij voor dit doel gebruikte, is te zien op een daguerreotype van hem die in 1845 in Rome werd gemaakt.

Het is een uiterst elegant geval.

Gogol

Het voorafgaande gedeelte van dit proza heb ik ten behoeve van de leesbaarheid van dit bijzondere nummer van Unitas-nieuws overgenomen uit 'Gogol', de kostelijke biografie van Vladimir Nabokov.

Nabokov (klemtoon op de tweede lettergreep) was de zoon van een Russische edelman, die met zijn gezin de troebelen in Rusland ontvluchtte en tenslotte in Berlijn werd doodgeschoten door iemand die zich even vergistte en juist een politieke tegenstander van de oude Nabokov had willen doden. Het valt gemakkelijk te begrijpen dat dit alles een goede voedingsbodem vormde voor het artistieke talent van de zoon. Vladimir verliet Berlijn in 1937, woonde enige jaren in Frankrijk en vestigde zich in mei 1940 in de USA, waar hij Russische en Europese letteren doceerde. Zijn boek 'Pnin' dat gaat over een verstrooide professor, die als emigrant in een vreemd land zijn eerste colleges moet geven, is sterk autobiografisch, en een goed boek om mee te beginnen als men nog niets van Nabokov gelezen heeft. Het zit vol humor en zelfspot, en bevat nog niet de enorme literaire complexiteit van veel ander werk van hem, die bestaat uit taalgrappen, woordspelingen, spiegelingen, dubbele bodems, lagen (en listen), verwijzingen en citaten die voor kenners van de wereldliteratuur een literaire delicatessen zijn.

De uitgave van een zo'n letterkundige lekkernij veroorzaakte in de jaren vijftig een schandaal in Amerika. Net als nu waren daar ook toen fundamentalisten, wier benul van kunst, wetenschap en cultuur omgekeerd evenredig was aan hun bemoeizucht, fatsoensrakerij en pathologische zucht om de kat in het donker te knijpen. 'Lolita' werd voor de rechter gebracht als zijnde pornografie.

Het was een tijd van Koude Oorlog, intriges, hetzes, verdachtmakingen. Wie tot tien kon tellen, was een intellectueel en dus een commie. Lieden als Joe McCarthy, de gebroeders Dulles of Richard Nixon en dergelijke 'flat characters' uit Readers Digest gaven op voorbeeldige wijze inhoud aan begrippen als 'democratie' en 'Het Vrije Westen'. Hun voorbeeld heeft tot op de huidige dag navolging gevonden. In die sfeer vond het proces tegen Nabokov plaats.

Een uit de ezel-in-de-stal-van-Bethlehem gereïncarneerde of geëvolueerde kultuurminnaar als mr. dr. L.C. Brinkman zou ervan genoten hebben.

De hele zaak eindigde er echter mee dat 'Lolita' toch werd uitgegeven en enige jaren later verfilmd door Stanley Kubrick, met James Mason en Sue Lyon in de hoofdrollen.

Vele boeken zijn sindsdien van Nabokov verschenen, zoals o.a. Invitation to a beheading, King, queen, knight, Pale fire, Ultima Thule, Ada, Glory, Despair, Mashenka, Laughter in the dark, The real life of Sebastian Knight, Bend Sinister, Nabokov's Dozen, Speak Memory.

Ook schreef hij monografieën over de morfologie van Lepidoptera (=schubvleugeligen). Nabokov was nl. een deskundige op het gebied van vlinders, waarvoor hij al sedert zijn jeugd belangstelling had. Schakers kennen Nabokov ook van zijn schaakproblemen en de roman The defense, waarin een krankzinnig wordende schaakgrootmeester de hoofdrol speelt. In een artikel over Nabokov in het voormalige literaire tijdschrift Soma komt Hans Ree tot de conclusie: Nabokov kan schaken.

Zijn laatste levensjaren bracht Nabokov door in het land waar nu die andere oud-Rus, Victor Kortsjnoj, woont: Zwitserland.

Aangezien wij dit jaar het zestig jarig bestaan van de Christelijke Schaakvereniging Unitas herdenken, leek het mij nuttig om ook enige aandacht te schenken aan die duistere, diabolische krachten, al dan niet reëel existierend, die ons het leven vaak zo moeilijk maken - ook op die tot 64 zwart-witte velden gereduceerde, mathematische wereld van het schaakbord.

Ons clublid Bert v.d. Marel, die ijvert voor het behoud van het christelijk schaken, zal het met mij eens zijn, dat er tegenwoordig op de clubavonden te weinig door de leden van Unitas over bovengenoemde theologische c.q. filosofische zaken wordt gedebatteerd. De gespreksstof beperkt zich gewoonlijk slechts tot banale zaken zonder veel diepgang.

Dat moet vroeger toch anders geweest zijn.

Zelfs midden in de oorlogstijd, tijdens de Hongerwinter, disputeerde men over de kwestie: heeft de Slang in het Paradijs echt gesproken?

Ook de filosoof Leszek Kolakowski riep o.a. tijdens de Van der Leeuwlezing in 1984 in de Martini-kerk op om waakzaam te zijn en de aloude christelijke waarden niet verloren te laten gaan. Jaren geleden al stelde hij vast dat men de duivel te weinig serieus nam. Dit zei hij al lang voordat het achterstevoren afspelen van "All you need is love" in sommige kringen bonton werd.

In deze tijd van no-nonsense en terugkeer naar Colijnse normen en waarden, leek het stuk van Nabokov over Gogol en zijn demonen mij een goed discussiestuk toe voor de leden van de Christelijke Schaakvereniging Unitas.

Tenslotte krijgt U van mij nog een beknopt verslag van de wedstrijd O.S.V.-Unitas 2.

Hoewel ik op die gedenkwaardige zaterdag 12 oktober tegen het morgenkrieken toch nog in slaap was gevallen - de geest was wel gewillig, maar het vlees was weer eens zwak - hoorde ik toch de telefoon in het huis van een op reis zijnde vriend waarop ik paste. Het was mijn ouwe gabber en strijdmaker Dick Warmelink, die daar vlak in de buurt woonde. We waren bijtijds op het Station en Dick kocht voor een heel gezelschap treinkaartjes, wat ook nog de nodige problemen gaf ('Wie gaat er nu wel mee, wie niet?'). Daarna gingen we gezellig met Menno Noordhoek koffie drinken. Menno wist weer een boel onderhoudende conversatie te produceren, deze keer niet over aanstormende Russen, maar over meer alimentatie eisende advocaten en inhalige collega-specialisten. Inderdaad kwamen dit soort duivels mij als dreiging concreter voor dan wat vage Russen die zich achter de Ceral bezig houden met het tellen van neuskegels. We wonen immers niet in Afghanistan, zoals de objectieve werkelijkheid aantoonde. Menno had zich mede met deze sombere kout zo weten op te pepen, dat hij zijn partij later op de dag won. Ik weet niet of dit nu een sprekend voorbeeld is van Norman Vincent Peale's "The Power of Positive Thinking"...

Ik was op verzoek van enige schakers meegegaan als non-playing captain en in die hoedanigheid gaf het ontbreken van Gerrit Muis, die aan bord 1 zou spelen, mij onderweg stof tot nadenken. Samen met o.a. Huib Roest werden verscheidene scenario's opgesteld. Er was zelfs even sprake van dat ik in het derde tiental moest invallen (dat team telde al 6 invallers uit het vierde!), maar

uiteindelijk ging ik toch mee naar Oss.

Hier werden wij met vrolijke hoempa-muziek ontvangen.

Als de deur van de speelzaal maar goed dicht bleef, viel het met de herrie echter erg mee. We kregen van onze gastheren een consumptiebon en toen nam de strijd een aanvang. Na een half uur belde ik met Jan Brouwer om te horen of er nog iemand bij ons zou invallen. Nee dus. En zelfs Speedy Gonzales zou niet meer op tijd zijn om een nul te voorkomen. Dus zette ik me achter het eerste bord om de strijd aan te gaan met B. v.d. Donk, een man met een K.N.S.B.-rating van 2024. Ik had wit.

Zie het verloop van deze spannende partij. Helaas ging ik op de 37ste zet door de vlag, in vliegende tijdnood een stuk weggevend.

Als ik twee minuten meer had gehad, was het minstens remise geworden. "Ik heb het flink benauwd gehad!", verklaarde V.d. Donk na afloop. Ik heb uiteraard nog wel overwogen om op zeker moment remise aan te bieden, maar heb dat toch nagelaten omdat ik ervan overtuigd was dat V.d. Donk het niet zou aannemen. Het leek me geen remisespeler en bovendien lag er in de zaal een ratinglijst waar ook mijn naam op voorkwam...

Een remiseaanbod is in zo'n situatie (ik had ook nog een half uur minder op de klok) gewoon een zwaktebod en als het dan geweigerd wordt, heeft men het gevoel een blauwtje gelopen te hebben en speelt men niet meer plezierig.

Dan maar liever buigen of barsten, ik ben geen angstaas. Het lukte dus net niet.

Aan bord twee speelde Conrad Mostertman een mooie partij tegen de sterkste speler van O.S.V., F. Janssen (2108) en stond al na een zet of 20 gewonnen.

Jan Tjadens vond ik moeilijk staan en hij redde het inderdaad niet. Hans Prins moest tegen een klein knulletje van 13, die in jeugdtoernooien veel presteert. Het leek erop dat de zwartspeler onder de voet gelopen zou worden en ja, hoor, even later hoorde ik het ventje neuriën: "Schlaf ein, mein Prinschen, schlaf ein..."

Michiel Boekschoten speelde een leuke partij, evenals Dick (winst) Warmelink. Ook Henk Eleveld won (Ik heb helaas niet gezien hoe). Huib Roest en T. v. Dellen maakten remise. Dirk Jan ten Geuzendam overzag mat in drie en toen werd een vrijpion van zijn tegenstander oergevaarlijk. Gelukkig zat er nog een eeuwig schaak in. Zodoende werd het eindresultaat een deling van de matchpunten: 5-5. In Arnhem kwamen we de anderen weer tegen bij de Chinees. Het eerste had gewonnen, het derde met slechts 6-4 verloren van Amersfoort. Toen we ook nog hoorden dat Groningen 1 en 2 met ruime cijfers verloren hadden, konden we met des te meer genoegen van onze peperdure maaltijd genieten. Ook ik had alle reden om mij mijn nasi rammes goed te laten smaken.

O.S.V. - Unitas 2 (5 - 5)

1 B.v.d. Donk	T. Oliemans	1-0
2 F. Janssen	C. Mostertman	0-1
3 J. Cox	J. Tjadens	1-0
4 L. v. Wely	H. Prins	1-0
5 H. v. Gelder	D. J. t. Geuzend.	½-½
6 W. v. Berkel	M. Boekschoten	½-½
7 M. de Waard	H. Roest	½-½
8 R. Gilles	H. Eleveld	0-1
9 J. Klein-Douwel	H. Warmelink	0-1
10 J. Dalderop	T. v. Dellen	½-½

T.A.E. Oliemans - B. v.d. Donk
Siciliaans met 2) f4

1) e4 c5 2) f4 e6 3) Pf3 d5 4) exd5
exd5 5) d4 Pf6 6) Lb5+ Pc6 7) 0-0
Le7 8) Pe5 Db6 9) Lxc6 bxc6
10) c3 0-0 11) f5 cxd4 12) cxd4
c5 13) Tf3 cxd4 14) Da4 Ld6
15) Tb3 Dc7 16) Pd3 Dc2 17) Pd2
Dd1+ 18) Pf1 Lxh2+ 19) Kxh2 Dxf1
20) Dxd4 Lxf5 21) Pe5 Le4 22) Tg3
Ph6 23) Tg4 f6 24) Txe4 fxe4
25) Txe5 Pf6 26) b3 Tad8 27) La3
Pg4+ Hier begon ik in ernstige

tijdnood te raken en moest de rest van de zetten a tempo spelen met verlies tot gevolg 28) Kg3 Da6
29) Tg5 Tf7 30) Lb2 Pf6 31) Kh2
Te8 32) Kg1 Te4 33) Dc5 De6
34) Tf1 Tel 35) Df2 Te2 36) Dd4
Teb2 37) Dxb2 De3+ 0-1

Uit de wedstrijd O.S.V.-Unitas 2
nog de volgende partij.

Wit: W. van Berkel

Zwart: Michiel Boekschoten

1.e4 c5 2.d3 Pc6 3.g3 g6

4.Lg2 Lg7 5.Pf3

Nooit eerder gezien, het witte
plan is me nog onduidelijk.

5...d6 6.O-O Pf6 7.Pbd2 O-O

8.Te1 e5 9.c3

Eindelijk duidelijkheid, d4 en
Pd2-f1-e3-d5 voorbereiden.

9...Ph5?

Beter naar e8.

10.Pf1 f5?

Veel te snel.

11.exf5

(11.Lxf5 Db3+ 12.Kh8 Dxb7

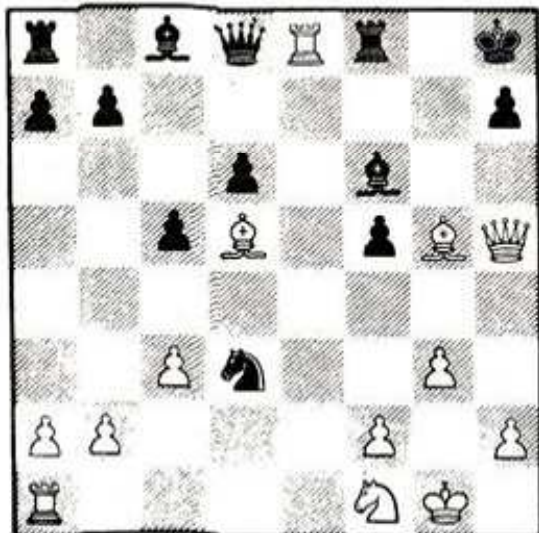
13.Pa5 Da6 is ook niets)

11...gxf5 12.Pxe5 Pxe5 13.Dxh5

Pxd3? 14.Lg5 Lf6

Gedwongen, anders komt Te7.

15.Ld5+ Kh8 16.Te8!!

Leuk voor het boekje " Hoe had
ik schaken moeten leren ", dat
ik mezelf van harte aanbeveel.
Het is bijna uit.

16... Lg5 Het enige.

17.Td8 Ld8 Nu moet wit een mak-
kelijk en snel winstplan beden-
ken, hij richt zich op Pd3.

18.f4? Ld7

19.De2 c4!

Niet gezien, zwart krijgt goed
spel!

20.h3 Lb6+

21.Kh2 Tae8

22.Of3 Te7

23.Lc4 Pb2

24.Ld5 Tfe8

25.c4 (Dreigt Dc3+) Te2+

26.Kh1 Ld4

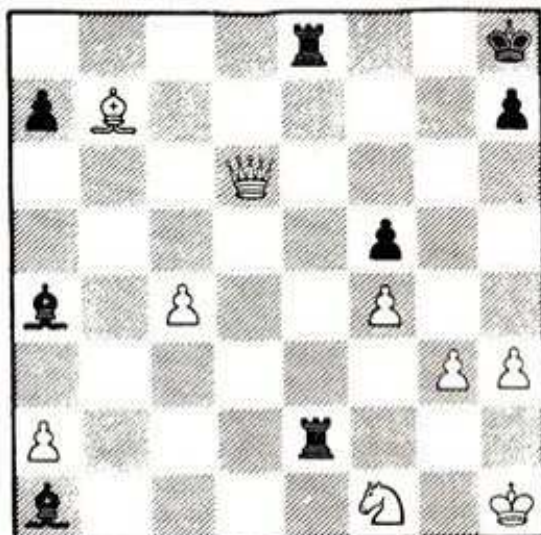
27.Lb7 (Wit besluit een kwa-
liteit te offeren.) Pd3

28.Dd3 La1

29.Dd6 tegen 2 pionnen La4

Er is sprake van tijdnoed in
de nabije toekomst, in zo'n
stelling voor beiden onprettig,
bovendien dreigt pion c4 door
te stomen, ik bood dus remise
aan.

$\frac{1}{2}-\frac{1}{2}$

Sij analyse bleek dat wit waar-
schijnlijk gewonnen staat, we-
gens het plan Lg2,c5,c6,c7,c8D,
zwart kan daar zeer weinig tegen
over stellen.

Met dank aan Henk Eleveld voor
de morele steun vanaf de 10^e zet.

Michiel Boekschoten.

Toen ik op 7 november naar de clubavond van Unitas fietste wist ik al wat voor een opening ik zou gaan spelen, alleen wist ik nog niet precies welke. Het was mij niet bekend welke kleur ik zou hebben, en indien dit zwart zou worden, was uiteraard de openingskeuze van de tegenstander niet te voorzien. Maar ik had me voorgenomen om, hoe ik ook ingedeeld zou worden, een opening te spelen die genoemd was naar de in 1886 in Riga geboren grootmeester Aron Nimzowitsch. Vandaag was immers zijn verjaardag en in een jaar waarin over de hele wereld massaal geboorte- en sterfdagen herdacht worden - men denke slechts aan Bach, Händel, Unitas of Alban Berg - wilde ik graag iets doen aan de nagedachtenis van deze geniale speler. (Dan zou ik wel weer een andere keer iets doen aan het feit dat vijftig jaar geleden Euwe wereldkampioen werd, waar ook iedereen stiekem over zwijgt)

Met zwart zou ik dus Nimzo-Indisch spelen, of de Nimzowitsch-verdediging, of de Nimzowitsch variant van het Frans of het Siciliaans. Met wit zat het iets moeilijker omdat alleen de Nimzowitsch/Larsen opening (l.b3) in aanmerking kwam. Het bezwaar van al deze openingen was, dat ik ze nooit speel.

Maar Nimzowitsch had me de afgelopen jaren zoveel plezier bereid dat ik dit offer graag wilde brengen. Mijn clubgenoten zouden deze geste uiteraard zeer op prijs stellen.

Dat dit maar in beperkte mate het geval was bleek al snel.

Ik speelde met wit en had dus l.b3 geopend in de hoop hier algemeen om geprezen te worden. "Goh, leuk zeg, dat jij op Nimzowitsch' verjaardag een naar hem genoemde opening speelt." Maar niets daarvan. Na een half uur spelen kwam Henk Bosveld op me af en zei glunderend: "Keene zou trots op je zijn. Ik heb net in zijn 'Flankopenings' een diagrammetje gezien met net zo'n opstelling als jij gekozen hebt." Over Nimzo geen woord. Enkele ogenblikken later sprak Henk Eleveld me aan en zei enthousiast: "Aha, ik zie het al, Fischer-Mecking, schitterende partij." Ook aan hem bleek het niet besteed.

Nee, de enige aan wie mijn openingskeuze was besteed, was Henk ten Doeschate (heten dan alleen Aron en ik geen Henk?) Hij reageerde alert op een onnauwkeurigheid van mij in de opening (sic) en na een uiterst gecompliceerd middenspel, dat ik nog steeds niet helemaal begrijp, bleek zijn stelling de winst in zich te dragen, waar hij handig gebruik van maakte.

Toch had ik geen spijt van mijn keuze. Het was een boeiende partij en daarnaast heb ik tijdens het spelen veel en gezellig aan Nimzowitsch zitten denken.

Nu ging dat gezellige denken meer uit naar zijn geschriften, analyses en prachtige partijen dan naar zijn persoonlijkheid, want zo gezellig was Nimzowitsch niet.

Als egocentrische, eigengereide, geniale en aan het eind van zijn leven steeds meer aan achtervolgingswaanlijdende schaker heeft hij veel bijgedragen aan de praatjes die buitenstaanders graag over schakers vertellen.

Wat de oorzaken van deze persoonlijkheid waren valt moeilijk te zeggen. Hij had een dominante vader, en schijnt ook een moeder gehad te hebben, dus wie weet.

Edward Lasker schreef veel van zijn psychische problemen toe aan de schokkende werking van de Eerste Wereldoorlog.

Maar vanaf zijn allereerste toernooien stond Nimzowitsch al bekend als een lastige klant, die onafhankelijk van zijn resultaten zijn eisen stelde aan mens en omgeving. Zo was hij het die als fervent niet-roker zijn beklag deed over de niet rokende Vidmar, omdat deze dreigde te roken.

Diezelfde Vidmar vroeg hij eens verontwaardigd na een nederlaag waarom hij niet in Ljubljana bij zijn transformators was gebleven. En ook was het Nimzowitsch die tijdens een partij in een hoek van de speelzaal op zijn hoofd ging staan omdat zijn dokter hem enige lichaamsbeweging had voorgeschreven.

Het meest gevoelig was hij echter voor Siegbert Tarrasch, tegen wie hij in feite al zijn geschriften richtte. Zijn eigen nieuwe inzichten zouden het

moeten winnen van de klassieke opvattingen van Tarrasch. Dit was niet alleen een wetenschappelijke discussie, maar ook het afreageren van een sterke antipathie, waar Tarrasch zelf, ook al niet echt een leukerd, niet schuldeloos aan was.

Op jonge leeftijd had Nimzowitsch zijn geboortestad verlaten om in Duitsland te gaan studeren, maar eigenlijk te schaken. Vele dagen bracht hij zo door in de Kaisershof in Berlijn. Omdat Tarrasch de god van het duitse schaken was trok hij de stoute schoenen aan en reisde naar Nürnberg waar hij aan de meester vroeg om tegen hem te mogen spelen. Die partij ging niet goed en na tien zetten schijnt Tarrasch tegen enkele omstanders opgemerkt te hebben: "Zo gewonnen heb ik nog nooit gestaan na tien zetten!" Het sneed Nimzo diep in de ziel, en het werd er niet beter op toen hij enkele jaren later in België aan een meestertoernooi deelnam en weer contact zocht met Tarrasch die aan het hoofdtoernooi meedeed. Deze negeerde hem echter volkomen. Maar toen bleek dat Nimzowitsch die meestergroep ging winnen kwam hij plotseling met uitgestrekte armen op hem af en begroette hem allerhartelijkst. Nimzowitsch schreef hierover later, terecht verbitterd: 'Het opportunisme ten top. De zwakke verachten de sterke vleien. Op dat moment begreep ik in grote helderheid hoe mediocre het karakter van Tarrasch was.'

Hoezeer deze Tarrasch-afkeer in zijn denken geslepen zat mag blijken uit het volgende voorval. Ongeveer vijftien jaar lang had Nimzowitsch geen woord gewisseld met de Poolse meester Przepiorka, waarmee hij niet alleen in zijn beginjaren veel geschaakt had, maar die ook een aimabel mens was. Totdat de Pool in 1930 in Luik een fraaie partij speelde en Nimzowitsch hem daarmee feliciteerde. Toen hem na deze aardige geste gevraagd werd waarom hij al die jaren niets gezegd had, antwoordde Nimzowitsch: "Oh, maar ik dacht dat U de principes van Tarrasch aanhing."

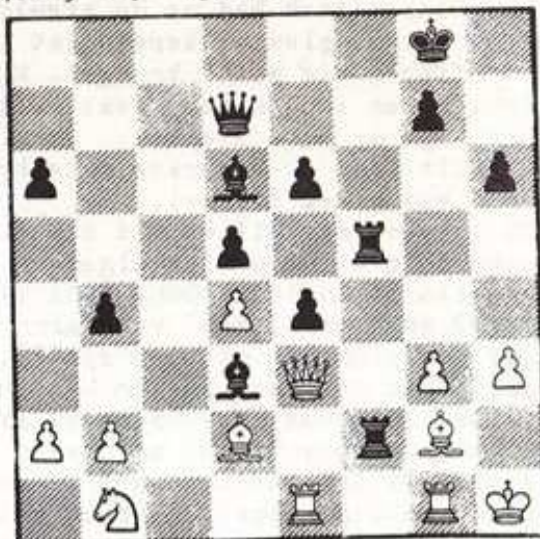
Onderhand krijg ik wel het gevoel dat ik niet echt reclame zit te maken voor het excentrieke genie, terwijl hij daarvoor toch echt in aanmerking komt. Ik kan dan ook iedereen maar het beste aanraden om zijn klassieke boeken Mein System en/of Die Praxis meines Systems

aan te schaffen, of vooral, te lezen en na te spelen. Het zijn ppachtige boeken en geenszins zo dor als zij klinken. Een vaste aanrader blijft het toernooiboek van het succes van zijn leven, Karlsbad 1929 waarin Nimzowitsch veel partijen analyseerde en dat tot de absolute hoogtepunten van de schaakliteratuur behoort. Als voorproefje zal ik nog eens een keer Nimzowitsch' onsterfelijke zedwang partij tegen Sämisch laten zien, die velen van U echter wel al bekend zal zijn. De sibtstelling, waarin Sämisch werkelijk niets meer kan, blijft een plaatje. Omdat deze partij nogal bekend is zal ik voor de verzamelaars een minder bekende partij geven die niet in een van de genoemde boeken van Nimzowitsch voorkomt. Ik heb enkele varianten aangegeven, maar het leukste en het leerzaamste is het om bij partijen van Nimzowitsch zelf vragen op te werpen en stellingen uit te pluizen.

Wellicht verruimt het uw inzicht!
(zo zo)

Sämisch - Nimzowitsch
Kopenhagen 1923

1.d4 Pf6 2.c4 e6 3.Pf3 b6 4.g3 Lb7
5.Lg2 Le7 6.Pc3 0-0 7.0-0 d5 8.Pe5
c6 9.cxd5 cxd5 10.Lf4 a6 11.Tc1 b5
12.Db3 Pc6 13.Pxc6 Lxc6 14.h3 Dd7
15.Kh2 Ph5 16.Ld2 f5 17.Dd1 b4 18.
Pb1 Lb5 19.Tg1 Ld6 20.e4 fxe4 21.
Dxh5 Txf2 22.Dg5 Taf8 23.Kh1 T8f5
24.De3 Ld3 25.Tcel h6 0 - 1

Nimzowitsch - Miseses
Hannover 1926

1.c4 e5 2.Pc3 Pf6 3.Pf3 Pc6 4.e4

Eén van de vele bijdragen van Nimzowitsch aan de openingstheorie. Hij

streeft een optimale controle van d5 na, waarbij hij de grip op d4 verzwakt. Zwart kan dan ook vrij gemakkelijk gelijk spel bereiken, maar moet uitkijken. Zo volgt zowel na 4...d6 als 4...g6 sterk 5.d4! en wit grijpt het initiatief. Interessant zijn de verwickelingen en na 4...Lc5, waarop wit het beste antwoordt met 5.Pe5!

4...Lb4 5.d3 d6 6.g3

Eenvoudiger is 6.Le2, maar dit mag een typisch Nimzo-plan heten. Zo zal hij 6...Lg4 beantwoorden met 7.Le2!, een zet waarmee hij tegen Sämisch (!) drie jaar later in Dresden succes had.

6...Lc5 7.Lg2

Hier was 7.h3 nauwkeuriger geweest om het zwarte plan te dwarsbomen.

7...Pg4 8.O-O f5 9.Pd5 h6?

Een ernstige fout. Zwart scheidt een zwakte op g6. Rocheren was beter geweest. Op 10.Lg5 volgt dan 10...De8 11.Pxe7 Dh5 en nu gaat 12.Pxa8 niet vanwege 12...fxe4 13.dxe4 Txf3

10.exf5

Opent de lange diagonaal.

10...Lxf5 11.Ph4 Le6 12.Pg6 Tg8 13.h3 Pf6 14.Le3

Wit heeft nu duidelijk het initiatief.

14...Lxd5 15.cxd5 Pd4 16.f4

Nu krijgt wit langzamerhand een stevige aanval. Bijvoorbeeld 16...Pe6 17.Lxc5 Pxc5 18.fxe5 dxe5 19.Pxe5 Pxd5 20.Dh5+. Als zwart op f4 neemt komt het witte paard hinderlijk naar e6.

16..Dd7 17.b4 Lb6 18.fxe5 dxe5 19.Pxe5 De7 20.Pc4

Wit had het keurig uitgerekend. Zwart kan nu niet lang rocheren omdat 21.Pxb6+ een stuk verliest.

20...Kd8 21.a4!?

Nimzowitsch wil zijn boeken niet afvalen en streeft een blokkade na. Maar 21.Tel! zou zwart aanmerkelijk meer in moeilijkheden hebben gebracht. Na 21...Dxb4 bijvoorbeeld volgt 22.Tbl Dc3 23.Da4.

21...Te8

Verhindert 22.a5 vanwege 22...Pe2+!

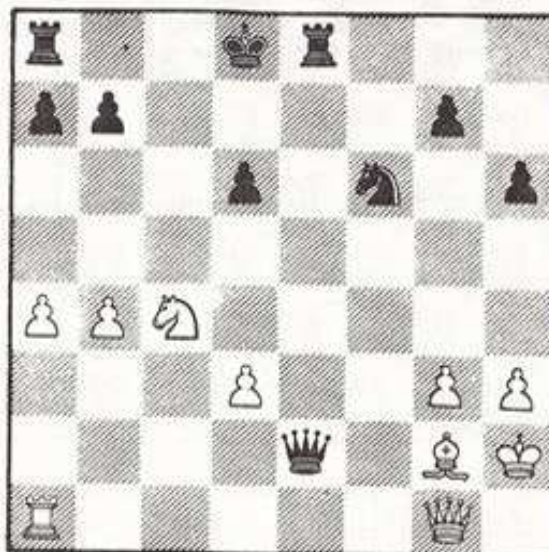
22.Kh2 Pe2! 23.d6

23.Lxb6 axb6 24.Tel? wordt beantwoord met 24...Ph5

23...cxd6

De positionele strijd is plotseling zeer tactisch geworden. Bijvoorbeeld 24.Pxb6? Dxe3+ 25.Pxa8 Dxc3+ 26.Kh1 Pg4 27.hxc5 Dxc4 28.Lh3 Dxc3 mat

24.Tel Lxe3 25.Txe2 Lg1+ 26.Dxc1 Dxe2

Na het optrekken van de rook blijkt wit een kwaliteit geïnvesteerd te hebben, maar hij heeft hiervoor ruim voldoende compensatie. Het past wel niet helemaal in dit verhaal maar na afloop bekende Nim zowitsch dat hij niet eens gezien had dat hij een kwaliteit had verloren.

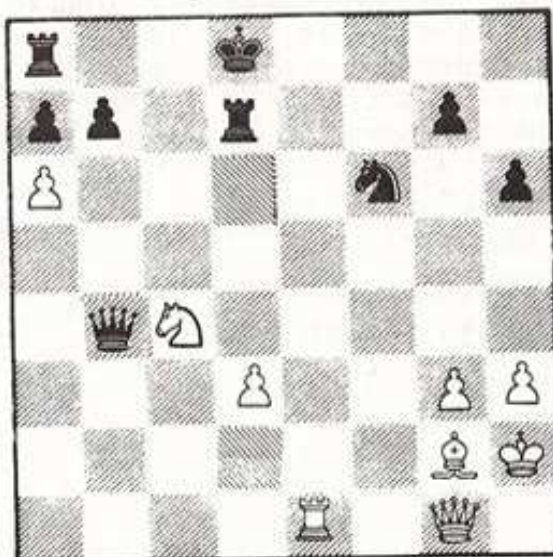
27.Pxd6

De druk op de zwarte damevleugel is erg groot.

27...Te7 28.a5 Td7 29.Tel Dd2

Natuurlijk niet 29...Dxd3 vanwege 30.Pxb7 gevolgd door Pc5

30.Pc4 Dxb4 31.a6

De stelling is erg moeilijk geworden en de lezer moet zelf maar eens uitzoeken wat zwart hier het beste kan spelen. De tekstzet verliest. Mieses dacht zelf

dat 31...b5 goede kans op redding bood, maar is dat zo? Het beste lijkt 31...Tb8 maar hoe gaat dat verder?

31...Tc8? 32.Tb1 Da4 33.axb7 Tb8

Het is duidelijk dat zwart met 31...Tc8? veel kostbare tijd heeft verloren. Nimzowitsch stelt nu orde op zaken.

34.Dc5 Tc7 35.Dd4+ Pd7 36.Dxg7 Tc5
37.Dh8+ Kc7 38.Dxh6 Dc2 39.Dd6+ Kd8
40.Tf1 Ke8 41.Tf8+
Zwart gaf het op

Het stofzuigerplan van wit is 41...Pxf8 42.Dxb8+ Ke7 43.Dxf8+ Kxf8 44. b8 D.

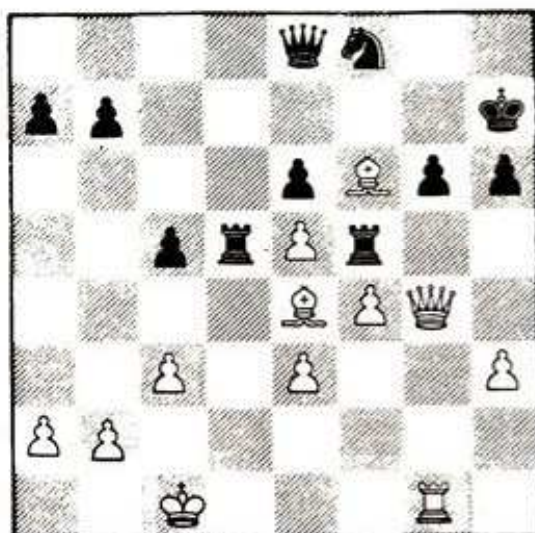
Zwickmühle

Tim Krabbé heeft in "Nieuwe Schaakcuriosa" onder de titel "De gratis zet van Nimzowitsch" (blz. 85 t/m 107) een prachtig artikel met vele voorbeelden van de "Zwickmühle" geschreven. Daarin staat o.m. ook het beroemde voorbeeld van de partij Averbach-Kotov (kand.toernooi 1953) waarin Kotov een dame voor een pion offert. Kotov beweerde dat een dergelijk offer tussen gelijkwaardige meesters slechts eens in de honderd jaar zich voordoet.

Derhalve is het niet dwaas te veronderstellen dat tussen niet-meesters van gelijkwaardige zwakte deze kans luidt 1 op 1000. En dit gedenkwaardige moment was op 24 oktober 1984 in het denksportcentrum te Groningen tijdens de winstpartij van H.Prins op schrijver dezes.

(zie diagram)

Eerlijkheidshalve; de stelling ontstond tijdens de analyse.

Zwart bedacht De8-a4 met aanval op de looper. En toen..., in een flits:

1.Lxd5 exd5 2.Dxf5 gxf5 3.Tg7+ Kh8 4.Txb7 Kg8 5.Tg7+ Kh8 6.Txa7 Kg8 7.Txa4

Een echte "Zwickmühle". Hans' zijn avond was goed. De mijne echter ook! -Immers, wat baat het, je rating te zien stijgen als je schade zou lijden aan...je plezier in het spel.

Ab van Hinte

KONINGSGAMBIET

(door Henk ten Doeschate)

Kennis van de openingstheorie is niet de eerste vereiste om een goede schaakoortij te spelen, het kan zelfs voorkomen dat juist het ontbreken van die kennis tot nieuwe, boeiende ideeën leidt. In de volgende partij werd ik al op de derde zet met een voor mij op dat moment onbekende openingsvariant geconfronteerd. Ik moest de ontstane problemen zelf oplossen, het was intussen wel duidelijk dat er iets was mis gegaan:

Wit: Henk ten Doeschate

Zwart: Conrad Mostertman

Koningsgambiet, Nimzowitschvar.

1.e4 e5
2.f4 d5
3.exd5 c6

Dit kende ik niet, het was de eerste keer dat ik in een serieuze partij koningsgambiet speelde. Als ik de theorie had gekend zou ik de volgende zet niet gesoeld hebben.

4.dxc6 Pxc6

Op dit moment begreep ik, dat wit moeilijkheden heeft; zwart kan zijn stukken krachtig en snel ontwikkelen, als wit bijv. rustig 5.Pc3 of 5.Lc4 speelt, dan volgt 5...Lc5 en zwart heeft de witte stelling in de klem. Wit moet dus iets ondernemen om groot nadeel te vermijden:

5.Pf3!

Op het eerste gezicht had ik deze zet verworpen vanwege 5...e4, maar bij nader inzien zag ik dat het witte paard vanaf g5 een dubbelaanval op f7 en e4 heeft. Bovendien kan het paard niet zo makkelijk verdreven worden.

5.... e4

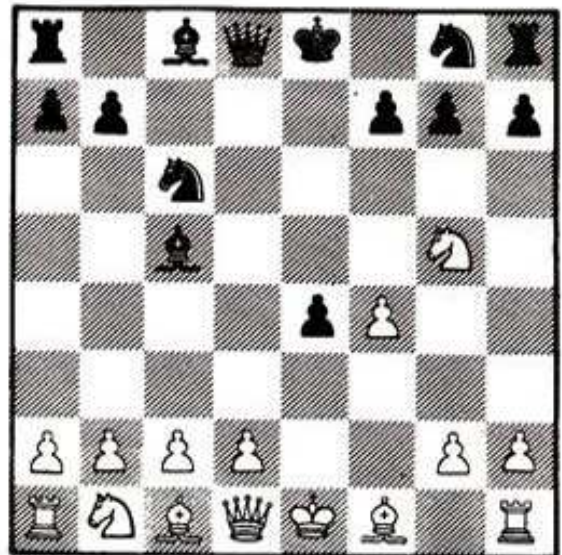
Neemt de uitdaging aan. Slaan op f4 levert weinig op:

5....exf4 6.d4 Ld6 7.Lb5,
evenmin als 5...exf4 6.d4 Lg4
7.Lb5 Da5 8.Pc3 Lb4 9.Ld2.
6.Pg5 Lc5!

Zwart heeft een uitgebreide, dus moeilijke keus. Hij kan bijv. nog een pion offeren:

6...Pf6 7.Lc4 Lc5 8.Pxf7 Dd4
9.De2 Lg4 10.Df1. Wit's stelling ziet er niet uit, maar hij heeft twee pionnen meer en het is niet gemakkelijk een echte winst voor

zwart te vinden.

7.Lc4 Ph6?

Dit verliest nog een pion, Pf6 was consequenter.

8.Dh5 Dd4

9.Lxf7 Ke7

10.Tf1 Lf5

11.Pc3 Thd8

De zwarte stelling lijkt overweldigend, maar hier moest ik aan Steinitz denken die gezegd heeft dat de beginstelling stevig is. De witte stelling lijkt stormrijp, maar waar moet hij gekraakt worden? Het is een leuke puzzle om hier of een paar zetten eerder een winst voor zwart te zoeken.

12.h3 Pb4

13.Lb3 Lg6

14.De2 Tac8

15.a3 Pc6

16.Pe6 Df6

17.Pxc5

Zwart geeft oo.

AGENDA

- do 5 dec geen klubavond!!!
- di 10 dec Leek - Unitas IV
- do 12 dec klubavond: 14^e ronde interne kompetitie
- za 14 dec 4^e ronde KNSB-kompetitie
- Groningen I - Unitas I
- Groningen II - Unitas II
- PION - Unitas III
- ma 16 dec Eelde/Paterswolde - Unitas V
- wo 18 dec (tot 7 jan): Gasuniertoernooi; Europees Jeugdkampioenschap
- do 19 dec klubavond: 15^e ronde interne kompetitie
- Unitas VI - Springende Paard
- za 21 dec (tot 28 dec): Gasuniertoernooi; Open kampioenschap
- do 26 dec geen klubavond!!!
- 26,27 en 28 dec: Gasuniertoernooi: Vierkampen
- do 2 jan klubavond: 16^e ronde interne kompetitie
- do 9 jan klubavond: 17^e ronde interne kompetitie
- Unitas IV - Delfzijl
- za 11 jan 5^e ronde KNSB-kompetitie supporters welkom
- Unitas I - Weenink
- Unitas II - PION
- Unitas III - Hardenberg
-
- do 16 jan WINTERKAMPIOENSCHAP SNELSCHAKEN!!!
- Aanvang 19.30 uur (dan sluit de aanmelding, daarna wordt er nog ingedeeld).
- N.B.: Deze avond geen ronde van de interne kompetitie!!!
- di 21 jan Groningen V - Unitas V
- do 23 jan klubavond: 18^e ronde interne kompetitie
- vr 24 jan Haren IV - Unitas VI
- do 30 jan klubavond: 19^e ronde interne kompetitie
- ma 3 feb Roden - Unitas IV
- do 6 feb klubavond: 20^e ronde interne kompetitie
- do 13 feb klubavond: 21^e ronde interne kompetitie

